БУТУН ДУНЁ ПРОЛЕТАРЛАРИ, БИРЛАШИНГИЗ!

СОВЕТ ЎЗБЕКИСТОНИ

ЎЗБЕКИСТОН КП МАРКАЗИЙ КОМИТЕТИ, ЎЗБЕКИСТОН ССР ОЛИЙ СОВЕТИ ВА МИНИСТРЛАР СОВЕТИ ОРГАНИ

ГАЗЕТА 1918 ЙИЛ 21 ИЮНДАН ЧИҚА БОШЛАГАН • № 178 (17.460). • 5 август 1979 йил, якшанба • Баҳоси 2 тийин.

КПСС XXV СЪЕЗДИ ҚАРОРЛАРИНИ АМАЛГА ОШИРАМИЗ

ЎЗБЕКИСТОН КОМПАРТИЯСИ МАРКАЗИЙ КОМИТЕТИ ВА ЎЗБЕКИСТОН ССР МИНИСТРЛАР СОВЕТИДА

МЎЛ ҲОСИЛ УСТАЛАРИГА МУКОФОТЛАР

Ўзбекистон Компартияси Марказий Комитети ва Ўзбекистон ССР Министрлар Совети алмашлаб экишни ўзлаштириш соҳасидаги социалистик мусобақада ғалаба қозонган илғор областлар, районлар, колхозлар ва совхозларни мукофотлаш тўғрисида Ўзбекистон ССР Қишлоқ хўжалиги министрлиги ва Қишлоқ хўжалиги ходимлари касаба союзи республика комитетининг таклифларини кўриб чиқиб, алмашлаб экишни энг яхши ўзлаштирганлик учун Қорақалпоғистон АССР, областлар, районлар, колхозлар ва совхозларнинг республика социалистик мусобақаси тўғрисидаги Низомни тасдиқлаб, уни 1979 йилдан бошлаб жорий этди.

Қорақалпоғистон АССР ва областлар учун иккита Қизил байроқ, районлар ва хўжаликлар учун ўн иккитадан Қизил байроқ таъсис этилди.

Алмашлаб экишни ўзлаштирганлик учун социалистик мусобақа илғорлари кўчма Қизил байроқлар билан Ўзбекистон ССР Қишлоқ хўжалиги министрлиги ва Қишлоқ хўжалиги ходимлари касаба союзи республика комитетининг тақдимига биноан йилнинг якунларига қараб бир марта мукофотланади, деб белгиланди.

(ЎзТАГ).

АВГУСТ ОЙИНИНГ ҲАР КУНИ ҒАНИМАТ!

ПЛАН АСОСИДА ИШЛАШНИ ЮКСАК ДАРАЖАГА КЎТАРАЙЛИК

Жамиятимиз тараққиётининг ҳозирги босқичида ишлаб чиқариш кўламлари, хўжалик алоқаларининг тармоқлари ва мураккаблиги мислсиз ўсди. Илмий-техника тараққиёти жадаллашди. Шу сабабли экономикани бошқаришнинг самарадорлиги алоҳида аҳамият касб этди. Л. И. Брежнев КПСС XXV съездида раҳбарликининг ленинча принципларига таянib қуйидагиларни таъкидлаб ўтди: «... Тўғри снёсат, тўғри йўл ишлаб чиқилгандан кейин ишнинг муваффақиятли аввало уни ташкил этишга боғлиқ. Бизнинг снёсатимиз, бизнинг йўлимиз ҳудди шундай. Бинобарин, ишни ташкил этиш, яъни экономикани бошқаришни кенг маънода янада такомиллаштириш ҳал қилувчи звено бўлиб қоладн».

Партия съездининг йўл-йўриқларини бажариш учун кейинги кунларда қабул қилинган қарорлар — КПСС Марказий Комитетининг хўжалик механизмини янада такомиллаштириш ва партия ҳамда давлат органларининг вазифалари тўғрисидаги қарори, КПСС Марказий Комитети билан СССР Министрлар Советининг планлаштиришни яхшилаш ва хўжалик механизмининг ишлаб чиқариш самарадорлиги ва иш сифатини оширишга таъсирини кучайтириш ҳақидаги қарори ана шу мақсадни кўзда тутади. Бу қарорлар бошқарув проблемаларининг кенг комплексини қамраб олиб, планлаштириш ва хўжалик юритишнинг юксак даражасига эришиш асосида етук социализм талабларига мувофиқ равишда экономикамизни жадал ўстиришни, совет халқининг фаровонлигини муттасил юксалтиришни таъминлаши лозим бўлган тадбирлар системасини белгилайди. План асосида ишлашни такомиллаштириш, ишлаб чиқаришни бошқаришда демократик асосларни ва меҳнат коллективларининг ижодий ташаббусини ривожлантириш ана шу йирик тадбирлар орасида биринчи ўринни эгаллайди.

Тарихий тажриба планлаштириш социалистик экономикага раҳбарлик қилишнинг негизи, тузумимиз туб афзалликларининг бири эканлигини исбот қилади. КПСС XXV съезди партиянинг иқтисодий стратегиясига асосланиб, шу соҳада янги масъулиятли вазифаларни қўйди. Бу вазифалар куч ва ресурсларни энг муҳим умумдавлат программаларини бажаришга сафарбар қилишдан, тармоқ ва территориал ривожланишни моҳирлик билан бирга қўшиб олиб боришдан, перспектив ва ҳозирги проблемаларни комплекс тарзда ҳал этиш ва экономиканинг мақбул тарзда ҳар томонлама ўсишини таъминлашдан иборат. Ҳозирги пайтда съезднинг йўл-йўриқлари конкрет равишда ва батафсил ишлаб чиқилди. Партия план соҳасидаги ҳамма ишни ўсиб бораётган ижтимоий ва шахсий эҳтиёжларни тўлароқ қондириш мақсадида халқ хўжалигида юксак пировард натижаларга эришиш учун йўналтирмоқда. Бу соҳада ўз ихтиёримизда бўлган ҳамма нарсалардан оқилона фойдаланиш, асосан экономиканн юксалтиришнинг интенсив омилларига таянниш, фан-техника ютуқлари ва илғор тажрибани ишлаб чиқаришга зўр ғайрат билан жорий этиш муҳимдир.

Перспектив ва жорий планларни тузиш тартиби белгиланди. Бу тартиб уларнинг таъсирчанлигини кучайтиради. Мамлакатни иқтисодий ва социал ривожлантиришнинг асосий формаси, хўжалик ишини ташкил этишнинг асосий звеноси бўлган беш йилликни планлаштиришнинг роли ғоят ўсиб бораяпти. Навбатдаги беш йиллик бошланишига қадар энг муҳим йўналишлар ва регионлар бўйича тармоқ комплекс программалари тасдиқланади. Яқин келгусига мўлжалланган биринчи навбатдаги ана шу программалар орасида ёқилғи ва металлни тежаш, Байкал-Амур магистралини қуриш ва унга туташ районларнинг саноатини ривожлантириш, қўл меҳнати ҳажмини қисқартириш, халқ истеъмол қиладиган моллар ишлаб чиқаришни кўпайтириш проблемаларини ишлаб чиқиш кўзда тутилди. Беш йиллик асосида ҳар йилги планлаштириш ишлари кенг авж олдириб юборилмоқда, бу планнинг топшириқлари конкретлаштирилмоқда ва ана шу топшириқларни бажариш учун иқтисодий, ташкилий, илмий-техникавий тадбирларнинг ҳаммасини амалга оширишга таъминланмоқда.

Омманинг тажрибасини, унинг Ватан учун кўпроқ ишлаш борасидаги ватанпарварлик интилишини тўла ҳисобга олиш учун планлаштиришни янада демократлаштириш йўлида янги қадамлар қўйилади. Йиллик планлар қуйидан — ишлаб чиқариш бирлашмалари, корхоналар, ташкилотларда тузила бошланади, деб белгиланган. Меҳнат коллективларн социалистик мусобақани авж олдириб, хўжаликнинг ички резервларини сафарбар қилиб, тўғиз планларни қабул қилмоқдалар. Бу планлар моддий ресурслар билан боғланиб, йиллик программа составига киритилади. Илгари «эришилганига қараб» топшириқларни ишлаб чиқиш принципи қўлланилар эди, энди ликда аниқ иқтисодий инженерлик ҳисоб-китоблари унинг ўрнини босади, шу билан бирга пировард маҳсулот ишлаб чиқаришга ресурслар сарфлашнинг янги самарали нормативлари жорий этилади. Соф маҳсулот ишлаб чиқаришни ўстириш, уни натура шаклида ишлаб чиқариш, сифати олий категориядаги буюмларни ишлаб чиқаришни кўпайтириш саноат министрликлари, бирлашмалар ва корхоналар учун асосий кўрсаткич бўлади.

Шу тариқа план асосида ишлаш роли яна ўсади ва бунга биноан ана шу иш бевосита ишонib топширилган ташкилотларнинг роли ҳам ошиб боради. СССР Госпланига планлаштиришнинг программ-тармоқ методини кенг қўлланишини таъминлаш, топшириқларнинг тиғизлиги мезонларини ишлаб чиқиш топширилди. СССР Госплани министрликлар ва идоралар билан биргаликда иқтисодий ва социал ривожланиш давлат планларининг мақбул тарзда бўлиши учун тўла жавобгар бўлиши, министрликлар эса мамлакатнинг зарур ассортиментдаги сифатли маҳсулотга бўлган эҳтиёжларини қондириш учун жавобгар бўлишлари керак. Буларнинг ҳаммаси турли план ва ўзгариш органлари фаолиятини сифат жиҳатидан янги даражага кўтаришни, шу органларда ишловчи ходимларнинг маҳсус таёргарлигини кучайтириш ва уларни тарбиялашга зўр эътибор беришни талаб этади.

Партия комитетларининг бурчи — совет, касаба союз, комсомол ташкилотларига таяниб, қабул қилинган қарорларни кенг тушунтириб беришдан, беш йиллик планни ва йиллик планни тузишда меҳнат коллективларининг актив иштирок қилишини таъминлашдан иборат. Бунинг учун идеологик кадрлар, оммавий информацион ва пропаганда воситалари кўп иш қилишлари керак. Бирор звенода ҳам планлаштиришнинг новаторлик руҳи, чуқур илмий характери пасайтириб юборилмаслиги учун партия ташкилотлари планлаштириш механизмини қайта қуриш қандай бораётганлигига жуда катта эътибор беришлари лозим. Партия ташкилотлари планларни амалга оширш учун, давлат интизомини мустаҳкамлаш учун хўжалик ходимларининг, барча ходимларнинг масъулиятини ошқришлари керак. Министрликлар ва идораларнинг раҳбарлари, коммунистлари тасдиқланган топшириқларнинг барқарор бўлишини таъминлашлари, бу топшириқларни бажарилиш даражасига нисбатан камайтиришга йўл қўймасликлари лозим. План — қонундир!

Халқ хўжалигини планлаштиришни такомиллаштириш ишлаб чиқариш самарадорлиги ва иш сифатини оширишнинг мустаҳкам воситаси бўлиб хизмат қилади, коммунистик қурилишда янгидан-янги муваффақиятларни қўлга киритишга ёрдам беради.

(«ПРАВДА»нинг 3 август сонидаги бош мақоласи).

Қорақалпоғистон АССР, Тўрткўл районидаги Максим Горький номли колхознинг азамат деҳқонлари бу йил «оқ олтин»дан юқори ҳосил кўтариш мақсадида айни вақтда ғўзаларга ишлов беришни, озиқлантиришни қизғин давом эттирмоқдалар. Хўжалик сув чиларн экинларни обн-тобида суғормоқдалар. Колхознинг Омонгелди Керкиев бошлиқ бригадасида айниқса экинлар яхши авж олган. Бригада пахтакорлари бу йил 50 гектар майдоннинг ҳар гектаридан 60 центнердан пахта ҳосили олишга бел боғлашган. Ҳозирги кунда ҳар бир тупда 6—7 тадан бўлиқ кўсаклар пайдо бўлдм. Суратда: бригада бошлиғи О. Керкиев.

Ж. Тўраев фотоси.

ТЕМИРЙЎЛЧИЛАР БАЙРАМИ

Бутун жаҳон миқёсида темирйўллар орқали ташилаётган юкларнинг ярмидан кўпи мамлакатимиз темир йўллари ҳиссасига тушади. Тармоқ меҳнаткашлари ишнинг самарадорлигини ва сифатини ошириш учун, ички резервлардан фойдаланиш учун мусобақани авж олдирдилар.

Бутуниттифоқ темирйўлчилар куни байрами шарафига 3 августда Москвада тантанали кеча бўлиб ўтди.

КПСС Марказий Комитети Сиёсий бюросининг аъзоси, КПСС Марказий Комитетининг секретари А. П. Кириленко, КПСС Марказий Комитети Сиёсий бюроси аъзолигига кандидат, СССР Министрлар Совети Раисининг биринчи ўринбосари Н. А. Тихонов, СССР Министрлар Совети Раисининг ўринбосари М. А. Лесечко, КПСС Марказий Комитетининг бўлим мудири К. С. Симонов, бир қанча министрликлар ва идораларнинг раҳбарлари, ишлаб чиқариш илғорлари президиумга чиқдилар.

Йўллар министри И. Г. Павловский тантанали кечада доклад қилди.

Пўлат магистралларнинг меҳнаткашлари ишни такомиллаштиришга, унинг самарадорлигини оширишга, беш йиллик топшириқларини муваффақиятли бажариш учун курашишга аҳд қилганликларини айтдилер.

«Космос-1119» парвозда

1979 йил 3 августда Совет Иттифоқида Ернинг навбатдаги сунъий йўлдоши «Космос-1119» учирилди.

Йўлдош ичига космик фазони тадқиқ қилишни давом эттириш учун мўлжалланган илмий аппаратлар ўрнатилган. Аппаратлар нормал ишламоқда. Координация-ҳисоблаш маркази олинаётган маълумотларни ишлаб чиқмоқда.

(ТАСС).

ТИНЧЛИК УЧУН КУРАШ ЙЎЛИДАГИ ХИЗМАТЛАРИ УЧУН

Таниқли жамоат арбоби, Ҳиндистон — Совет маданий алоқалар жамияти президенти К. П. Ш. Меноннинг тинчликни сақлаб қолиш йўлидаги курашда қилган ғоят буюк хизматлари «Халқлар ўртасида тинчликни мустаҳкамлаш учун» халқаро Ленин мукофоти билан тақдирланди. 3 августда Москвада Кремлнинг Свердлов залида совет жамоатчилиги вакилларининг унга шу фахрий мукофотни топширишга бағишланган тантанали йиғилиши бўлиб ўтди.

Халқаро Ленин мукофотлари комитетининг раиси, СССР медицина фанлари академиясининг президенти Н. Н. Блохин лауреатни самимий табриклади ва унга диплом ҳамда олтин медаль топширди.

Ленининнг барҳаёт номи билан боғланган халқаро тинчлик мукофотини олишдан кўра менинг учун бошқа юксак шараф йўқ ва бўлиши мумкин эмас, деди К. П. Ш. Менон. Бу мукофот шахсан менгагина эмас, балки мен 15 йилдан бери президент бўлиб турган Ҳиндистон — Совет маданий алоқалар жамиятига берилганлигини яхши биламан. Бу жамият Ҳиндистон — Совет дўстлигини ва бутун дунёда тинчликни мустаҳкамлаш йўлида тинмай иш олиб бормоқда.

(ТАСС).

Тажрибакорлар минбари

ҲАММА ТАРМОҚ РИВОЖЛАНИШДА

- Ҳар гектар ердан 50 центнердан ҳосил
- Алмашлаб экиш — ҳосилдорлик гарови
- Иккинчи даражали тармоқ йўқ

Колхозимиз заршунослари ўнинчи беш йилликнинг тўртинчи йилида 2000 гектар майдоннинг ҳар гектаридан 50 центнердан ҳосил етиштириб, она-Ватанга 10 минг тонна «оқ олтин» армуғон этишга аҳд қилишган.

Баҳорда об-ҳавонинг ноқулай келиши, кетма-кет ёққан ёмғир, қатқалоқ ва бошқа табиат қийинчиликлари даставвал ғўза парваришини кўнгилдагидек олиб бориш имконини бермади. Ҳарорат нинг паст келганлиги қўшимча тадбирлар кўришни тақозо этди.

Хўжалигимизда 50-60 центнерчилик ҳаракати кенг қулоч ёйган. Ўтган йили 8 бригада 58 центнерга, 12 бригада эса 45 центнерга етказиб хирмон кўтарган эди. Бу йил ана шу бригадалар янада юксак марраларни кўзламоқдалар. Уларнинг сафига бошқа бригадалар ҳам қўшилди. Мўл ҳосил устала рига таянган ҳолда республика қишлоқ хўжалик ходимларининг анъанавий кўрултойида: «Колхозимиз бўйича 50 центнердан пахта топширамиз», — деб сўз берганмиз. Ўзбекистон ССР Олий Советининг депутати, Бухоро область партия комитетининг бюро аъзоси Муборак Мажидова, Меҳнат Қизил Байроқ ордени Икром Ҳамроев. Олим Қаюмов, Ермурод Атоев ўртоқлар бошчилигидаги бригадалар бу йилги қийинчиликларни мардонавор енгиб, мўл ҳосилга пухта замин яратмоқдалар. Муборак Мажидова бригадаси аъзолари юксак марра — 60 центнерлик хирмонга яраша меҳнат қилишмоқда.

Икром Ҳамроев бошлиқ бригадаси 1971 йилда атиги 28 центнердан ҳосил етиштирганди. Кейинчалик бутун колхозимизда бўлгани каби И. Ҳамроев бригадасида ҳам алмашлаб экишга алоҳида эътибор берила бошланди. Шу туфайли 1975 йили пахта ҳосилдорлиги 38 центнерга, 1977 йили эса 51 центнерга кўтарилди. Ўтган йили алмашлаб экиш майдонлари 78 процентни ташкил этди. Шунга мувофиқ равишда ҳосилдорлик ҳам 58 центнер бўлди. Алмашлаб экилган майдонларни янада кенгайтирган бригада заршунослари бу йил 60 центнерлик марра учун курашмоқдалар. Бригаданинг барча карталарндаги ғўзалар дуркун, тупроқ бўрсиллаб турибди. Бу — ер бақувватлигидан, зараркунандаларга қарши ўз вақтида курашиб, озиқлантириш, культивация ва суғориш ишлари маромида олиб борилаётганлигидан далолат беради.

Донгдор, миришкор деҳқонлардан бири: Алмашлаб экиш — ҳосил сандиғининг «олтин калити» — деган эди. Жуда топиб айтилган гап. Хўжалигимизнинг кейинги йиллардаги юксалиш йўли бунга ёрқин мисол бўла олади. 1971 йилгача колхозимиз гектаридан 26—27 центнер атрофида пахта ҳосили етиштирар, областдаги ўртача хўжаликлардан ҳисобланди. Шунга яраша колхоз экономикаси ҳам бақувват эмас эди. Партия ва хўжалик органларига таянган ҳолда 1971 йилдан бошлаб алмашлаб экишни кенг жорий эта бошладик. «Узгипрозем» институти мутахассислари алмашлаб экиш схемаларини тайёрлаб беришди. Улар тўмонидан ишлаб чиқилган 13 схемага кўра 2730 гектар экин майдони 103 далага жойлаштирилган. Ана шу далалар пахта, беда маккажўхори ва бошқа озуқабоп экинлар, сабзавот ҳамда полиз билан алмаштириб келинмоқда. Алмашлаб экиш схемасини жорий этиш жараёнида карталарни йирик лаштириш, далаларнинг мелиоратив ҳолатини яхшилаш юзасидан бир қатор тадбирлар амалга оширилди. Шу мақсадда карталар ичидаги тут ва бошқа дарахтлар олиб ташланди. Уларнинг ўрнини қоплаш учун ариқ бўйларига, йўл ёқасига, алоҳида плантацияларга 320 минг туп тут кўчатлари ўтқазилди.

Алмашлаб экиш тупроқнинг структурасини яхшилаш, техникадан, ўғитдан, сувдан самарали фойдаланиш, пировард натижада ҳосилдорликни кескин ошириш ва мустаҳкам озуқа базасини яратган ҳолда чорвачиликни рентабелли соҳага айлантириш имконини берди. Бу айниқса, икки кўрсаткичда яққол кўзга ташланади. Пахта ҳосилдорлиги кейинги етти йилда қарийб 15 центнер кўтарилди, чорвачилик норентабел соҳадан соф фойда берадиган тармоққа айланди. Алмашлаб экиш туфайли чорвачиликнинг мустаҳкам озуқа базаси яратилди. 1971 йили чорвани қишловдан олиб чиқиш учун қўшни хўжаликлардан 21 минг сўмлик озуқа сотиб олгандик. Бу аҳвол 1972 йилда ҳам қисман давом этди. Алмашлаб экиш кенг кўламда қўлланила бошлагач, бедани арпа ва судан ўти билан қўшиб экиш яхши самара берди. Хўжалигимизда судан ўтининг ҳар бир ғуримидан 100-150 центнердан ҳосил, беданинг тўрт ғуримидан 150 центнердан пичан, маккажўхорининг ҳар гектаридан 85 центнердан дон, 350 центнердан кўкпоя олинмоқда.

Қорамолларнинг зотини яхшилаш ва илғор иш усулларини қўллаш мақсадида Ўзбекистон чорвачилик илмий-тадқиқот институти билан шартнома тузганмиз. Шу туфайли кейинги 3-4 йилда зотли сигирлар 250 бошга кўпайди, сут етиштириш қарийб икки баравар ошди, гўштга топширилаётган қорамолларнинг тирик вазни 320 килограммдан 480 килограммга етди. Чорвачиликнинг моддий-техника базаси ҳам ривожланиб бормоқда. Сутчиликни яна тараққий эттириш мақсадида 1 миллион 200 минг сўмлик маблағ сарфланиб, 460 бош қорамолга мўлжалланган замонавий чорвачилик комплекси барпо этилди. Бу ерда деярли барча иш жараёнлари механизациялаштирилган. Молбоқар ва сут соғувчиларнинг оғир қўл меҳнати машиналар зиммасига юкланмоқда. Кўплаб «оқ чашма» соҳиблари ҳар бир сигирдан 4500 килограммга етказиб сут соғишга муваффақ бўлмоқдалар. Шунинг учун ҳам колхозимиз фақат чорвачилик нинг ўзидан йилига 1 миллион сўм даромад қилиб, 300 минг сўм соф фойда кўрмоқда. Бу — сутчиликка ихтисослашган чорвачиликни янада ривожлантиришни тақозо этяпти. Яқин келажакда сигирлар бош сонини 1000 бошга етказиш планлаштирилган.

Колхозимизда пахтачилик сингари бошқа тармоқлар ҳам жадал тараққий этяпти. Кейинги йилларда сабзавот, полиз экинлари маҳсулоти ҳамда мева етиштириш 1,5-2 баравар кўпайди. Шу туфайли колхозимиз йилига 6,5 миллион сўмга яқин даромад қилмоқда. Меҳнат билан турмуш фаровон деганларидек, колхозчиларимизнинг ойлик ўртача иш ҳақи 170 сўмни ташкил қилмоқда. 50-60 центнерчи бригадаларнинг аъзолари, чорвачилик комплексининг пешқадам ходимлари ойига 250-300 сўм иш ҳақи олишяпти. Буларнинг ҳаммаси колхозимиз меҳнаткашларини янада баракали ишлашга даъват этмоқда.

Т. ЭЛНАЗАРОВ,
Бухоро область Бухоро районидаги «Маданият» колхози раиси.

ЎРИНСИЗ ВАЖЛАР

ТАШВИШЛИ СИГНАЛ

Аминжон Ниёзов номли совхоз пахта етиштиришда Оҳунбобоев районидагина эмас, балки областда ҳам салмоқли ўринлардан бирини эгаллайди. Хўжалик меҳнат аҳли бу йил Ватанга 12 минг тонна пахта етказиб беришга қатъий аҳд қилган. Хўш, ана шу улкан мажбуриятни бажариш учун шу кеча-кундузда қандай иш олиб борилмоқда?

Гапнинг сирасини айтадиган бўлсак, совхоз пахтакорлари 1979 йил мўл ҳосили учун ғайрат-шижоат билан меҳнат қилишмоқда. Баҳорнинг ғоят инжиқ келишига, асосий майдонлардаги чигитнинг қайта-қайта экишга тўғри келишига қарамай, бу ердаги барча қийинчиликлар енгиб ўтилди. Шу кеча-кундузда совхоз пахта майдонларининг талайгина қисмида ғўза яхши ривожланган. Ҳар туп ғўзада ҳосилнинг шоналари кун сайин кўпаяётганлиги фикримизнинг далилидир. Аммо, афсуски, совхознинг ҳамма бўлим бригадаларида ҳосил учун кураш яхши йўлга қўйилган, деб бўлмайди. 23-24 июль кунлари совхоз далаларини кўздан кечириб чиққанимизда қатор бўлимларда, бир қисм бригадаларда шу долзарб кунларнинг жанговар вазифалари суст бажарилаётгани, баъзи жойларда ўзбўлбарчилик кайфияти ҳукм сураётгани маълум бўлди.

«Пахтакор» бўлимининг 4-бригадаси далаларини кўздан кечириб юриб, нохуш фактлар устидан чиқдик. Культивация ниҳоятда сифатсиз, пала-партиш ўтказилаётган эди. Культиваторларнинг қисмлари кўздан кечирилганда 32 ўринга атиги 20 ишчи органи мавжудлиги, шулардан ҳам баъзилари нотўғри ўрнатилгани аниқланди. Бригада бошлиғи А. Мўминовдан бунинг сабабини сўраганимизда у елка қисишдан нариги ўтмади. Шундан кейин совхоз бош инженери Б. Ўлмасовга мурожаат қилдик:

— Культиваторнинг ишчи органлари нега тўлиқ ўрнатилмаган?

— Ҳа, энди биттаси шундай бўлиб қолибди-да, бошқалари яхши, — деб гапни бурмоқчи бўлди бош инженер.

Фақат шу бригадада эмас, бошқа қатор бригадаларда ҳам культиваторлар назоратсиз, баъзи ҳолларда эса арзимаган сабабларга кўра соатлаб эмас, кунлаб турib қолаётганини қандай изоҳлаш керак.

Совхознинг иккинчи бригадасида ҳам аҳволарни манзарага дуч келдик. Бўлимда 30 гектардан зиёдроқ майдондаги ғўза ривожланишдан орқада қолмоқда. 40 гектардан кўпроқ майдондаги ғўза эса ўт-ўланлар ичида кўринмайди. Шунга қарамасдан культивация сифати ёмон. Тўртинчи ва бешинчи бригадаларда бўлганимизда бажарилаётган ишлар юзасидан ҳеч қандай назорат йўқлиги маълум бўлди. Сувчиларнинг масъулиятсизлиги сабабли сув исроф бўлмоқда. Улар сув тараб қўйиб, ўз шахсий ишлари билан ўралашиб юришибди. Далада бошлиқлар ҳам, табелчилар ҳам кўринмайди.

Бир неча дала шийпонларида калий ўғитлари уюлиб ётганини кўрсатиб, совхоз бош агрономи, Г. Турғуновдан сўраймиз:

— Ҳозиргача бу ўғитлар нега ерга солинмади? Наҳотки, уларни ишлатиш муддати сизга маълум бўлмаса?

— Маълумликка маълумку — чайналади бош агроном, — аллақачон уни ғўзаларга солиш лозим эди. Лекин... бу ёғини тезда тўғрилаймиз.

Хўжаликдаги хотиржамлик, ўз-ўзини овутиш кайфияти нишга наф эмас, фақат зарар келтиришини бош агроном, наҳотки, ҳис этмаса? Совхозда бир эмас, икки эмас, неча ўнлаб гектар майдондаги ғўзалар ривожланишдан, ҳосил тўпланадн орқада қолиб ётибди-ку! Мўл ҳосил хамиртуруши шийпонда уюлиб турса, буни қандай баҳолаш мумкин?

Совхознинг «Коммунизм» бўлимидаги парваришдан, ривожланишдан орқада қолган ғўзаларни олдингилар қаторига ўтказиш, ҳосилга ҳосил қўшишда лоқайдлик қилинмоқда. 3-бригадада бўлганимизда бир неча гектар майдондаги ғўза ўт ва ғумаклар орасида қолиб кетганини кўрдик. Бунинг устига культивация ва чопиқнинг сифати ҳам паст. Далага ишчи кучи тўла жалб этилмаган. Бўлим бошқарувчиси Н. Набиевдан бунинг боисини сўраганимизда у: «Бир зўр берсак ҳамма камчиликларни тугатамиз» дейишдан нарига ўтмади.

Шуни таъкидлаб ўтиш лозимки, худди ана шундай бепарвлик, ўзибўларчилик оқибатида совхоз ўтган йили пахта топшириш планини бажара олмай қолган эди. Совхоз директори У. Сатторов ва партия ташкилотининг секретари А. Халилов ўртоқлар худди шу нарсани унутмасликлари лозим эди. Ўтган йиллар дағдағи ювиб ташлаш, 12 минг тонналик салмоқли хирмонни бунёд этиш учун биринчи навбатда ҳосил тўпланиша йўл қўйилаётган камчиликларга тезда барҳам бериш, ҳар грамм ўғит, ҳар томчи сувдан самарали фойдаланиш, трактор ва механизмларни тўла қувват билан ишлатишга эришиш талаб этилади.

Бинобарин, республика партия ва ҳукуматининг даъваткор Мурожаатида ҳам ана шу муҳим ва долзарб, жанговар вазифалар алоҳида таъкидлаб ўтилган.

О. ҲАКИМОВ,
«Совет Ўзбекистони» мухбири.

МИНГ ЧИНОРДАН МИНГ-МИНГ ЧИНОР

ПУБЛИЦИСТИКА

ОДАМ ҳамиша ўзидан яхши ном қолдиришга, авлодларга арзигулик эсдалик иш қилиб кетишга, ҳиммат кўрсатишга интилиб келган. Ким ариқ чиқариб сув келтирган, ким яхши ният билан боғ бино қилган, ким йўл, ким иморат, ким кўприк солган. Ҳеч бўлмаса бир туп чинор ўтқазиб кетган одамлар, келгуси авлодлар соя-салқинидан баҳраманд бўладилар-ку, деган. Инсон шу тариқа бошқаларни дея, кўпчиликнинг ороми, фароғатини ўйлаб, ҳатто бир туп дарахт ўтқазиб ҳам ўз номини абадийлаштириб келган. Шу боисдан ҳам донолар яхшилик билан ёдланишни иккинчи умр деб атаганлар.

«Одам шўппайиб ўтиб кетиш учун келмайди бу дунёга. Ватан-ватан дея кўкракка уравергандан, унинг бир таноб қақроқ даштини обод қилган, бир туп мевали дарахт кўкартирган минг марта аъло» деган, ўзи бир умр шу сўзига содиқ қолган, халқ учун, келгуси авлодлар учун қилинган не-не улуғ ишларнинг тепасида бош бўлиб турган Йўлдош ота Охунбобоевнинг номи шу тариқа халқ хотирасида абадий қолди. Ана энди халқ уни эъзозлаб, янги қишлоқ ва манзилларни, канал ва колхозларни, очилган қўриқ ва районларни унинг табаррук номи билан атаб келмоқда. Қани, юринг ошна чўл қувамиз деб обод Андижондан Мирзачўлга келиб, чўлни ватан қилган, ғўзани ўз фарзандидек билган Ғанишер Юнусов билан ўзининг бир асрлик умрида республикамизнинг ҳамма чеккаларида, ҳатто қардош ўлкаларда юзлаб боғ ва узумзорлар ташкил қилиб кетган Ризамат ота Мусамуҳамедовларнинг номлари абадийлиги, Катта Фарғона каналига шу канал қазилишининг ташаббускори, кўп хайрли ишларнинг ташкилотчиси ва ташаббускори Усмон Юсупов номи берилгани, Фарғонанинг собиқ бош мироби Бузрукхўжа Усмонхўжаев хизматларини хотирлаб Марказий Фарғона чўлининг қоқ белидан ўтиб, уни обод этаётган ҳаётбахш канал — Катта Андижон канали унинг номи билан атала бошлаши, яна қанчадан-қанча халқ иши учун доим камарбаста турган, эл-юрт тинчлиги, ободлиги, фаровонлиги учун яшаган, ҳамиша кўпчиликни ўйлаган кишиларнинг номини халқимиз эъзозлаб келаётгани бежиз эмас. Улар халқимизнинг асл фарзандларидир, ўз ишлари, чиқарган сувлари, очган қўриқлари, бино этган боғлари, янги кент ва қишлоқлари билан халқ хотирасида абадий яшаб қолгувчи кишилардир. Улар халқни минг йиллаб ўз соя-салқинидан баҳраманд этиб келаётган асрдийда чинорларга ўхшаб кетадилар.

Одессада, шундоқ денгиз бўйида бир чинорни ҳалигача асраб-авайлашади, рус поэзиясининг сўнмас юлдузи Пушкинни кўрган дея эъзозлашади. У ёнидаги шоир ҳайкали билан бамисоли қўш чинорни эслатади. Давр ўтаверади, лекин халқнинг орзу-умидларини куйлаган, халққа ҳиммату-мурувват кўрсатган, уни деб яшаган улуғ зотларни ёдга солиб, чинорлар минг йиллаб яшнаб тураверади. Самарқанд — Китоб йўлида ҳазрат Навоий ва буюк мунажжим Улуғбек замонасидан қолган минг йиллик чинорлар ҳали-ҳали шовуллаб турибди. Водилдаги улкан чинор ватанидан қувғин бўлган шоир Бобирга бир кеча бошпана бўлган дейишади. Фарғона шаҳри кўчаларини ишкомдек тутиб кетган юз йиллик чинорлар Ҳамзанинг ўтли овозини эшитган, улар Фарғона водийсига озодлик олиб келган қизил аскарлар мардлигидан, эл-юрт тинчлиги учун Улуғ Ватан урушига отланган 94 ўзбек ўқчи бригадасининг йигитлари аҳду паймонидан қатъиятидан, қаҳрамонлигидан шоҳидлик бера олади.

Ҳа, чинор бу абадият рамзи, умрбоқийлик тимсолидир. Шунинг учун ҳам халқимиз улуғ бир ишга, хайрли юмушга қўл ураркан, авлодларга эсдалик бўлсин деб аввал ўша ерга чинор экади, чинордек умри боқий бўлсин дейди. Янги йўл солса ҳам, янги ерда янги манзил, янги қишлоқ қурса ҳам, янги шаҳарга пойдевор қўйса ҳам аввал чинор ўтқазади. Ғалаба районидан ўтган Тошкент — Оҳангарон йўли очилганда бундан беш йил бурун шундай қилинган эди. Ғалабанинг 30 йиллиги шарафига катта йўл ёқасида солдатлар ва пахтакорлар минглаб туп чинор кўчатлари ўтқазиб, унга Мингчинор деб ном берган эдилар. Комсомолобод районида, нақ Сарсонқум массивининг юрагида «Ленин 100 йиллиги» совхозига янги посёлка бунёд этила бошлаганда унинг кўчаларига минглаб чинор ниҳоллари экилган эди. Кейин чўлда қад кўтарган ажойиб қишлоқ Мингчинор номини олди. Бундан бир неча йил олдин КПСС Марказий Комитети Сиёсий бюроси аъзолигига кандидат, Ўзбекистон Компартияси Марказий Комитетининг биринчи секретари Шароф Рашидов Китоб районида бўлганида ҳар йили «оқ олтин»дан мўл ҳосил кўтараётган азамат деҳқонларимиз ҳордиқ чиқарадиган, келгусида баҳаво ва салқинликда Швейцариядан қолишмайдиган тоғолди дам олиш зоналари ташкил қилишни, бунинг учун минглаб чинор ўтқазишни таклиф қилган эди. Ана энди ўша Китоб — Шаҳрисабз йўлидаги Мингчинорни бир кўрсангиз, соя-салқинида бир айлансангиз борми, кўп улуғ иш қилинганига тан берасиз.

Сиз энди Сирдарё ёқасидаги собиқ Найман чўли тўқайлари ўрнида қад кўтарган Навбаҳор шаҳрига, Пунгон даштида бино бўлган, асрий тошлоқ устида қурилаётган «Ғолиблар» шаҳрига, Марказий Фарғонанинг қоқ ўртасида тикланган, беихтиёр пойтахтимиз Тошкент марказини эсга солиб юборадиган Комсомолобод шаҳрига борсангиз, Иштихон районининг Янгикент даштида янгидан ташкил этилган «Мингчинор» совхозида бўлсангиз, минглаб чинорлар гуркираб ўсаётганининг гувоҳи бўласиз. Улар минг йиллардан кейин ҳам чўлқуварларимиз жасоратидан ҳикоя этишини эслаганингизда қалбингиз битмас-туганмас ғурур ва ифтихор ҳисслари билан тўлиб-тошади. Бу шаҳарлар ва бу мингчинорлар чўлқуварларимиз жасоратига қўйилган мангу ҳайкалга ўхшаб кетади.

ШУНДАЙ. Бунёдкор халқимиз мингчинорлардек абадий қоладиган кўп ишларни қилмоқда. Доҳий Ленин орзусини рўёбга чиқариб, партия ва халқ иродаси билан собиқ асрий даштлар — Мирзачўл ва Марказий Фарғона, Чўли малик ва Қарши даштлари обод манзиллар ва яшнаган диёрларга айлантирилгани бизнинг буюк бунёдкорлик қудратимиз тимсоли, авлодлар миннатдорчилик билан ёдга олса арзигулик ишлар эмасми!

Пахтачиликни комплекс механизациялаб, деҳқонларимизни терим машаққатларидан, қорли-қировли кунларда кўсак узиб, кечалари кўрак чувишлардан бир умрга халос қилганимиз-чи?! Уни кичик иш деб бўлармикан? Бу йил мамлакатимиз СССРда пахта мустақиллиги учун кураш бошланганлигининг 50 йиллик юбилейини нишонлади. Бундан ниҳояти ярим аср муқаддам, 1929 йилда бир миллион тонна пахта етиштиришга эришсак, дунёда биринчи социализм мамлакати енгил саноати учун хом ашёни ўз кучимиз билан бунёд этган бўламиз, деган шиор қўйилган эди. Булар-ку эллик йил ўтмишдаги воқеа. Эллик йилда эл ўзгарар деганларидек, ўтган йиллар мобайнида СССР пахта мустақиллигига эришдигина эмас, балки жуда кўп хорижий юртларни орқада қолдирди.

Узоққа бориб юрмай, кейинги ўн йилни олайлик. Шу йиллар мобайнида Ватан олтин қўлли пахтакорларнинг эллик миллион тоннадан зиёд кўнглидай оқ пахтасини қабул қилиб олди. Демак, неча-неча йиллардан буён йилига беш миллион тонналик Помирдан ҳам юксак «оқ олтин» хирмони бунёд этиб келяпмиз. Пахта етиштириш ва йиғиб-териб олиш жараёнларида чинакам революция ясалди! Эндиликда чигит экишдан тортиб жами парваришларигача, ҳосил заракунандаларига қарши курашдан тортиб йиғим-теримгача, ҳатто ғўзапояларни йиғиштириб олишгача бўлган ишлар пўлат отлар елкасига юклатилган.

Пахтакор деҳқоннинг қаҳрамон иттифоқчиси — мард ишчилар синфи ва халққа хизмат қилишни ўз ҳаётининг мазмуни деб билган новатор олимлар, конструкторлар ва инженерлар яратиб берган машина-механизмлар далаларимизда жавлон ураётган экан, булар бахтиёр замонамизнинг ажойиб неъматлари инъикосидир. Пахта етиштиришнинг барча машаққатларида тобланган кечаги деҳқоннинг фарзандлари ва набиралари бугунги кунда пахта илмининг ҳақиқий академиги бўлиб қолишди. Турсуной Охунова, Мамажон Дадажонов, Манноп Жалолов, Шоймардон Қудратов, Қурбон Кенжаев каби комплекс механизация дарғаларининг издошлари бугунги кунда жами етиштирилган ҳосилнинг 60—70 процентини машиналарда териб бериб, меҳнатда чинакам мўъжиза яратмоқдалар. Алп пахтакорнинг баҳодирона ишларига ҳар қанча таҳсин айтса арзийди.

Республикамиз экономикаси ва маданиятининг қайси соҳасини олманг, ҳамма жабҳаларда неча-неча авлодлар баҳраманд бўлишга лойиқ ишлар қилинаётганининг гувоҳи бўласиз. Республикамиз харитасига бир нигоҳ ташланг-а: энг замонавий Зарафшон, Навоий, Маржонбулоқ, Бўстон, Ширин сингари бири-биридан гўзал шаҳарлар бунёд этилмоқда. Улар жаҳон шаҳарсозлигининг энг сўнгги ютуқлари асосида бунёд этилгани билан кишиларни ўзига ром этади. Меъморчилик гултожи бўлган янги Тошкент жамолига қай биримиз мафтун бўлмаймиз ахир?- Ҳар бир станцияси афсонавий қасрларни эслатувчи Тошкент метросининг довруғи узоқ-узоқларга таралгани қалбларни нега тўлқинлантирмасин! Бош майдонимиз — В. И. Лениннинг азиз номи билан аталувчи шаҳримиз маркази комплексининг СССР Давлат мукофотига сазовор бўлиши, замонамизнинг аллома ҳайкалтароши Н. Томскийнинг доҳиймиз буюк сиймосини бетакрор гавдалантириб бергани учун шу юксак мукофотга номзод қилиб қўйилгани айни Мингчинорлар бунёд этилганидай улкан иш маъносини билдирмайдими!

Кекса ва ўрта авлод кишилари тупроқ томли, қоронғи уйлардан таркиб топган ўн минглаб қишлоқсимон хуторларни яхши эслашади. Мана шундай гувалак уйлардан ғиштин оқ уйларга кўчиб чиққанимиз, бири-биридан гўзал шаҳар мисол қишлоқлар қурганимиз, турмуш маданиятимизни минг чандон оширолганимиз қайси жасоратдан камлик қилади. Ўзбекистонимиздаги кўримсиз қишлоқлар ўрнида бунёд этилган уч ярим мингдан зиёд янги, замонавий қишлоққа пойдевор қўйилгани, улар кундан-кунга яшнаб, обод бўлиб бораётгани шу улуғ ишдан дарак бермайдими!

КОММУНИСТИК районидаги «Политотдел» колхози қишлоқларида бўлган киши ўзини шаҳарда юргандай ҳис этади. Ҳамма хонадонларда газ, водопровод ўтказилган. Антенна маржонлари колхоз қишлоқларининг радиолаштирилгани, телекўрсатувлардан баҳраманд бўлаётганидан далолат беради. Хуллас, барча коммунал қулайликлар мавжуд. Янгийўлдаги «Ленинизм» колхози қишлоғи, Сирдарёдаги «Ленинград» колхозининг Қуёш шаҳарчаси, Хоразмдаги Нариманов номли колхознинг марказий посёлкаси сингари агрошаҳарчалар бугунги қишлоғимизнинг фахри ва ифтихоридир. Эртаси эса бундан ҳам порлоқ.

Қишлоқ меҳнаткашлари турмуш маданиятини ошириш республика кенгаши қишлоқларни қайта қуришда тўпланган бой тажрибани ҳамманинг мулкига айлантириш ҳақида астойдил ғамхўрлик қилмоқда. Болалар боғча ва яслилари тармоғини кенгайтириш муҳим партиявий иш бўлиб қолди. Кенгаш Андижондаги Бўз райони партия, совет ташкилотлари ва кенг жамоатчиликнинг имтиёзли авлод ҳақида кўрсатаётган ғамхўрлигини маъқуллади. Райондаги қирқ бир доимий марказлашган боғчаларда мактабгача ёшдаги болаларнинг тўртдан уч қисми тарбияланмоқда. Ўзбекистоннинг бошқа районлари ҳам ана шу илғорлар маррасига эришиш ўз олдиларига мақсад қилиб қўйишган.

Қишлоқда турмуш маданиятини оширишдаги ишларимиз Иттифоқимизда тан олиниб, синчиклаб ўрганилаётган экан, бу ҳол диёримизда авлодларга қолдирса арзигулик катта ишлар қилинганидан далолат бериб турибди. Эндиликда хўжалик раҳбарларининг ишига улар пахта планини, ишлаб чиқариш вазифаларини қанчалик ошириб бажаришга қараб эмас, улар шу моддий бойликларни яратаётган, далаларда жасорат кўрсатиб ишлаётган кишиларга нечоғли ғамхўрлик қилаётганликларига, меҳнат аҳлининг турмуш шароитини яхшилаш, саломатлигини тиклаш, дам олишини ташкил этиш ҳақида қанчалик қайғураётганликларига қараб ҳам баҳо берилмоқдаки, бу таҳсинга сазовордир.

Шу ўринда кексалардан эшитган бир ҳикоят ёдга тушади. Ёш, ишчан бир ходимни район миқёсидаги масъул вазифага қўйишадиган бўлганида Йўлдош ота Охунбобоев у билан суҳбатлаша туриб, шундай синамол савол берган экан:

— Ҳув анави чинор тагида ўтирган мўйсафидларни кўряпсизми? Ҳали ўшалар билан бир пиёла чой устида ҳамсуҳбат бўлиб қолдим. Улар неча юз йиллик шу чинорни ким ўтқазганини, у кимнинг бувасига бува бўлишини гаплашиб ўтиришган экан. Лекин буни қарангки, шу кексалар бундан беш йил аввалги райком секретарини эслаша олмади, буни нимадан деб ўйлайсиз?

— Менимча, ўша райком секретари одамларга бир чинор ўтқазган кишичалик ҳам яхшилик қилмаган бўлса керак. Бўлмаса, эслашган бўлларди, Ота. — дебди йигит.

Шунда ота йигитнинг елкасига қоқиб, баракалла, сендан яхши раҳбар чиқади деб, унга оқ йўл тилаган экан. Ҳозир ана шундай раҳбарлар униб-ўсмоқда, халқ ўртасида обрў-эътибор топиб, яна ҳам масъулиятли вазифаларга кўтарилмоқда. Дарҳақиқат, халқ тўғрисида тинимсиз ўйлайдиган, унинг ташвиши билан яшаб, мурувват, ғамхўрлигини одамлардан аямайдиган, кишиларнинг фаровон ҳаёти деб ором билмайдиган партия, совет ходимлари, хўжалик раҳбарлари ўзларидан яхши ном қолдиришади. Халқ орасида бундай талантлар, В. И. Ленин таъбири билан айтганда, битмас-туганмасдир. Улар келгуси асрларга қоладиган, келажак авлодларга асқотиб, биздан кейинги неча-неча авлодларни ҳайратга соладиган ишларни қилишга, бу ишларга бош-қош бўлишга қодирдирлар.

Бунёдкор халқимиз Қарши ва Жиззах даштларини яшнаб турган пахтазорларга айлантирмоқда, Қизилқумдек саҳрода азим шаҳарлар бунёд этмоқда, водий ва воҳаларимизда сунъий денгизлар, улкан саноат корхоналари барпо этмоқда. Тоғларимиз ёнбағридаги сўлим манзилларда оромгоҳлар яратмоқда. Буларнинг ҳаммаси бизнинг келгуси наслларимизга қолдирадиган мингчинорларимиздир. Булар яна ҳам кўркам ва муҳташам бўлиши, асрдийда чинорлардек минг йилларга қолиши, халқимизга беминнат хизмат қилиши учун курашаверайлик. Улар ўз фарзандларимизга аталган. Нури-дийдаларимизга эса биз бебаҳо мерос — бир умрлик уй-жойлар, боғ-роғлар, тўкин-сочинлик ва тинчлик ато этишимиз керак. Шунда биз ўз виждон бурчимизни, коммунистик бурчимизни ҳалол ўтаган бўламиз.

Абдукарим НАБИХЎЖАЕВ,
Мурoджон МАНСУРОВ.

БУГУН—БУТУНИТТИФОҚ ТЕМИРЙЎЛЧИЛАР КУНИ

ҲАМКОРЛИК—КАТТА РЕЗЕРВ

А. ҚОДИРОВ,
Ўрта Осиё темир йўлининг бошлиғи, Социалистик Меҳнат Қаҳрамони

Пўлат магистралларнинг меҳнаткашлари Бутуниттифоқ темирйўлчилар кунини ажойиб дамларда нишонламоқдалар. КПСС XXV съезди белгилаб берган вазифалар муваффақиятли амалга оширилмоқда. Индустрия ва қишлоқ хўжалиги тез суръатлар билан ривожланяпти. Социал тадбирларни амалга ошириш соҳасида катта ишлар қилинди.

Халқ хўжалигининг тез тараққий этиши, янги иқтисодий районларнинг ўзлаштирилиши, ишлаб чиқаришда ихтисослаштириш ва кооперациялашнинг кенгайиши аҳолининг фаровонлиги ва маданий даражаси ортиб бораётганлиги—ана шуларнинг ҳаммаси темир йўлда юк ва пассажирлар ташишни тобора тезлаштиришни тақозо этмоқда. Ўтган йили транспортнинг барча турларида юк обороти 6 триллион тонна-километрни, пассажирлар ташиш обороти 840 миллиард пассажир километрни ташкил этди.

Ўрта Осиё темир йўли — мураккаб, кўп тармоқли улкан хўжалик. Магистралимиз Ўзбекистон, Туркманистон, Тожикистон республикалари Қозоғистон ва Қирғизистоннинг жанубий районлари экономикасини ривожлантиришда муҳим роль ўйнайди. Халқ хўжалиги барча тармоқларининг фаолиятидаги катта ўзгаришлар темир йўлимизнинг фаолияти билан боғлиқдир. Магистралдаги ишларимиз тиғиз. Айрим участкаларда поездлар ҳаракатининг интенсивлиги ортиб боряпти. Ремонт ва қурилиш ишларидаги камчиликларни тезда бартараф қилиш тадбирлари кўрилмоқда.

Партия ва ҳукуматимиз темир йўллардаги тиғиз аҳволни инобатга олиб, темир йўл тармоқларининг ривожлантирилишини тезлаштириш, хизмат кўрсатилаётган участкаларда реконструкциялаш ишларини жадаллаштириш юзасидан жиддий чора ва тадбирлар кўраётганлигидан мамнунмиз. КПСС Марказий Комитети ва СССР Министрлар Советининг 1976—1980 йилларда темир йўл транспортини ривожлантириш ҳақидаги қарори изчиллик билан амалга оширилаяпти. Темир йўлчилар ҳар бир ишда партиямизнинг мададини, ғамхўрлиги ва эътиборини қалбдан ҳис қилиб турибдилар.

Ҳукумат темир йўл транспортини янада ривожлантириш ва реконструкциялаш ишларига тобора кўпроқ маблағ ажратмоқда. Темир йўлимизни ўнинчи беш йилликда техникавий жиҳатдан қайта қуроллантириш учун анчагина маблағ ажратилган. Ҳаракатдаги составлар парки янги тепловозлар ва вагонлар билан тўлдирилди. Қўшимча излар қурилмоқда. Сирдарё станциясида рефрижератор вагонлар депоси қурилиши тугалланди. Ремонт базаларини тараққий эттиришга катта эътибор берилмоқда. Қарши ва Термиз станцияларида иккита янги локомотив депоси қурилди. Ҳар бир локомотив ва вагон депосида ремонт цехлари ва тайёрлаш участкалари барпо қилинди. Деполар замонавий станок ва ускуналар билан жиҳозланяпти. Юк ташиш жараёнларини бошқаришда автоматика, телемеханика ва ҳисоблаш техникасидан кенг фойдаланилмоқда. Темир йўлимиздаги деярли тўрт минг километр масофа марказлаштирилган диспетчерлик ва автоблокировка воситалари билан ускуналанган.

Пассажирларга хизмат кўрсатишни янада яхшилаш соҳасида муйян ишлар қилинганлигини алоҳида таъкидлаб ўтиш керак. Беш йиллик давомида 30 вокзал қурилди ҳамда реконструкция қилинди. Яқин вақт ичида яна 20 та вокзал ишга тушади. Тошкент вокзалининг иккинчи навбати, Нукус, Андижон, Чоржўй каби йирик вокзаллар қурилиши тугалланди. Тошкентда билетларни олдиндан сотадиган кассалар очилди. Навоий ва Урганч вокзаллари қурилиши бошланди, Жиззах вокзали кенгайтирилади. Самарқанд вокзалининг лойиҳаси яратилмоқда. Ҳар йили пассажирларга хизмат кўрсатишни яхшилаш ва вокзалларни такомиллаштириш мақсадларига қарийб миллион сўм сарфланмоқда.

Магистралимиз коллективи ўнинчи беш йилликнинг дастлабки уч йилини зафарлар билан нишонлаб, 1979 йил планлари ва социалистик мажбуриятларини муваффақиятли бажариш учун қизғин кураш олиб бормоқда. Темир йўл ишчилари ва мутахассисларининг фидокорона меҳнати натижасида етти ойлик планга қўшимча 500 минг тоннадан зиёд халқ хўжалиги юклари ташилди. Ҳаракатдаги составлардан фойдаланиш ўтган йилдагига қараганда яхшиланди. Ашхабод, Тошкент ва Чоржўй темир йўл бўлинмаларининг коллективлари намунали меҳнат қилмоқдалар.

Бухоро-1 станцияси, Казанжик локомотив депоси, Тошкент-вагон депоси, Қўқон йўл дистанцияси, Тошкентдаги механизациялашган юк ортиш-тушириш дисстанциясининг Туроб Рихсиев бошлиқ комсомол-ёшлар бригадаси коллективлари ўз анъанавий байрамларини меҳнатда юқори кўрсаткичлар билан кутиб олдилар. Бугунги байрам тонготарида ажойиб темир йўлчиларимиз Душанба депосининг локомотив машинисти, Социалистик Меҳнат Қаҳрамони Салим Хусаинов, Бухоро йўл станциясининг бригадири, қўш орденли Музаффар Саидов, Ашхабод бўлинмасининг ташаббускор ёш диспетчери Александр Белугин ўртоқларнинг номларини ҳурмат билан тилга оламиз.

Темир йўлда ёзги мавсумнинг ўзига хос мураккабликларини ҳал этиш учун қизғин кураш бормоқда. Меҳнат отпускаларини кўнгилли ўтказишга отланган йўловчиларга яхши хизмат кўрсатиш учун барча тадбирлар кўрилмоқда.

Юк ташиш ишларини тезлаштириш, самарадорлик ва иш сифатини янада ошириш учун илғорлар тажрибасидан ишнинг кўзини билиб фойдаланамиз. КПСС Марказий Комитети томонидан юксак баҳоланган ва маъқулланган Москва темир йўли коллективининг тажрибасига кенг амал қилмоқдамиз. Москвалик ҳамкасбларимизнинг поездлар узунлигини ошириш ва уларни тезкорлик билан бошқаришдан иборат тажрибаси бизга амалий жиҳатдан жуда қўл келмоқда. Ана шу тажрибага амал қилиш шу йилнинг олти ойидагина 57 минг оғир юкли поездлар тузиш ва жўнатиш имконини берди. Бу, ҳар бир уч поезднинг бири оғир юкли қилиб жўнатилди, демакдир.

Кўриниб турибдики, темир йўл ишини янада яхшилаш, пассажирларга хизмат кўрсатиш маданиятини, ва юк ташиш ҳажмини ошириш учун катта резервлар бор. Вазифа — ана шу резервлардан самарали фойдаланишдан иборат. Магистралимизга саноат корхоналари, электр станциялар, бинокорлик ва тайёрлов ташкилотларининг кўплаб тармоқ йўллари келиб боғланади. Уларнинг узунлиги қарийб 3 минг километрга етади. Магистралимиз денгиз ва дарё портлари, автомобиль хўжаликлари билан мустаҳкам ҳамкорликда ишламоқда. Корхоналарга кириш йўлларида ва портларда юк ортиш-тушириш ишларининг қарийб 80 проценти бажарилади. Тажриба шуни кўрсатадики, ана шундай тармоқларда темир йўлчилар билан юк ортувчи корхоналарнинг ҳамкорлигини янада мустаҳкамлаш лозим.

Темир йўлчилар КПСС XXV съезди томонидан олдиларига қўйилган улкан вазифаларни — халқ хўжалиги ва аҳолининг темир йўлга бўлган талабини ўз вақтида ҳамда тўла адо этишни таъминлаш вазифасини муваффақиятли бажариш учун тегишли чоралар кўрадилар, мусобақани авж олдирадилар, ички резервлардан, илғор тажрибалардан кенг фойдаланаверадилар.

Ўрта Осиё темир йўлининг «Ўзбекистон» электродепоси коллективи ўз байрамларини яхши ютуқлар билан кутиб олмоқда. Пассажир ва юк ташиш планлари ортиғи билан адо этилди. Коллективнинг Шерназар Қорабоев ва Суннат Алиев каби тепловоз машинистлари байрам олди социалистик мусобақасида улкан ютуқларни қўлга киритишга муваффақ бўлишди. Улар бир неча тонна ёнилғини тежаб қолишга ҳамда поездларни қатъий график асосида бошқаришга эришдилар. Суратда: Ш. Қорабоев ва С. Алиев.

И. Глауберзон фотоси.

ЧЕТ ЭЛЛАРДА

СОЦИАЛИЗМ МАМЛАКАТЛАРИДА

МАРКАЗИЙ СТАТИСТИКА БОШҚАРМАСИНИНГ АХБОРОТИ

БЕРЛИН. ГДР халқи октябрь ойида ГДРнинг 30 йиллигини нишонлайди. Республика меҳнаткашлари йилнинг биринчи ярмини яхши натижалар билан якунладилар. 1979 йилнинг дастлабки 6 ойи мобайнида халқ хўжалиги планининг бажарилиши тўғрисида ГДР Давлат марказий статистика бошқармасининг матбуотда эълон қилинган ахбороти шундан далолат бериб турибди. Ахборотда, жумладан, саноат маҳсулотининг ҳажми ўтган йилнинг шу давридагига нисбатан қиммати жиҳатидан 5,5 миллиард маркалик кўпайганлиги уқтириб ўтилади. Саноатда меҳнат унумдорлиги 4 процент ошди.

МУҲИМ ХАЛҚ ХЎЖАЛИК ВАЗИФАСИ

БУДАПЕШТ. Венгрия беш йиллигининг шу йилдаги асосий вазифаларидан бири хом ашё ва энергияни тежашдир. Мамлакат корхоналарида тежаш юзасидан бир қанча тадбирлар белгиланди.

Масалан, «Волан» давлат автомобиль транспорти фирмасининг коллективи ёнилғини тежаш соҳасидаги вазифаларини муваффақиятли адо этди. Фирма ходимлари 6 ой мобайнида тежаб қолган бензин билан қарийб 100 та юк автомобили ва фирманинг бошқа енгил автомашиналарини йил бўйи таъминлаш мумкин. Мутахассисларнинг ҳисоб-китобига қараганда «Волан» коллективи йил охиригача ёнилғи истеъмол қилишни яна 7—8 процент камайтириши мумкин.

ВЬЕТНАМ ИНДУСТРИЯСИ РИВОЖЛАНМОҚДА

ХАНОЙ. Вьетнам индустриясининг муҳим объектлари жадал суръатлар билан қурилмоқда. Совет Иттифоқининг ёрдами билан Тханьхоа вилоятининг Бимшон шаҳрида қурилаётган цемент заводида монтаж ишлари ниҳоясига етай деб қолди. ВСР цемент саноатининг мана шу энг катта корхонаси келгуси йилда дастлабки маҳсулотини бера бошлайди. Хоангхатдаги цемент заводи қурувчилари ҳам асбоб-ускуналарни ўрнатишга киришдилар. Улар 4,5 минг тонна вазндаги печни мўлжалдагидан кўра 54 кун илгари ўрнатдилар.

Виньфу вилоятидаги Байбанг шаҳрида қоғоз комбинатининг пойдевори қурилди. Монтажчилар қурилиш ишлари билан бир вақтда бу ерда асбоб-ускуналарни ўрнатмоқдалар.

(ТАСС).

А. КУНЬЯЛНИНГ АЙТГАНЛАРИ

ЛИССАБОН, (ТАСС). Португалия Компартиясининг Бош секретари Алваро Куньял миллий телевидение мухбири билан суҳбат қилди. У ўз суҳбатида Португалия Компартиясининг М. Ди Лурдиш Пинтассилгу бошчилигидаги янги ҳукумат муносабатига тўхталиб ўтди. У айтдики, Португалия компартияси ҳукумат танглигини бартараф қилишда ҳамиша конституцион йўлни қўллаб-қувватлаб келди. Португалияда, деб таъкидлади А. Куньял, ҳукумат танглигини асосий қонунга хилоф равишда бартараф қилишга интилаётган кучлар бор. Шунга биноан коммунистлар конституцияда кўзда тутилган доирада вужудга келтирилган янги кабинетнинг ўз бурчларини бажаришга киришуви муҳим, деб ҳисоблайдилар.

Ўнг партиялар, деб уқтириб ўтди Португалия Компартиясининг Бош секретари, янги кабинетга қарши очиқдан-очиқ кураша бошладилар. Аммо улар мажлисда, деди А. Куньял. 70 дан сал кўпроқ овозга эга бўлганлари ҳолда ҳукуматнинг ўз вазифаларини бажара бошлашига халақит бера олмайдилар. Апрель революциясини ривожлантиришдан манфаатдор бўлган Португалиядаги барча демократик кучларнинг ҳатто ўзаро ён бериш йўли билан ҳам ҳамжиҳатлиги ва ҳаракат бирлигига эришиши зарур, деб таъкидлади Алваро Куньял.

НОРОЗИЛИК ЮРИШИ

САН-ФРАНЦИСКО, 3 август. (ТАСС). Калифорния қишлоқ хўжалик ишчиларининг норозилик юриши уч кундан бери давом этмоқда. Қишлоқ хўжалик ишчилари бирлашган касаба союзининг ташаббуси билан уюштирилган бу юриш 31 июлда Сан-Францисконинг марказий майдонларидан бирида бошланган эди ва 11 августда штатдаги энг йирик қишлоқ хўжалик марказларидан бири Салинас шаҳрида оммавий митинг билан тугалланади.

Жуда оз иш ҳақи, қулларча меҳнат қилиш, тамомила ишсизлик — буларнинг ҳаммаси Калифорния батракларини ўз ҳуқуқларини ҳимоя қилиш йўлида корхона эгалари билан кураш бошлашга мажбур этди. Уларнинг олти ойдан кўпроқ вақт илгари бошлаган забастовкаси Америка меҳнаткашларининг монополиялар бебошлигига қарши энг кучли синфий ҳаракатларидан бири бўлди.

Қишлоқ хўжалик ишчилари бирлашган касаба союзининг раиси С. Чавес Хейвурд шаҳрида сўзлаган нутқида аҳолини ишчиларни энг шафқатсиз эксплуатация қилаётган «Юнайтед брэндс» қишлоқ хўжалик компаниясининг маҳсулотини сотиб олмасликка чақирди. Калифорния меҳнаткашларининг янги вакиллари юриш қатнашчилари колоннасига қўшиладилар. Аэрокосмик саноати ва қишлоқ хўжалик машинасозлиги ишчилари бирлашган касаба союзи батракларнинг адолатли курашини тамомила қўллаб-қувватлаётганлигини билдирди. Бу касаба союзнинг вакиллари юриш қатнашчилари билан биргаликда синфий бирдамлик оммавий митингини ўтказдилар.

СОХТА ЎЙДИРМАЛАР ФОШ ҚИЛИБ ТАШЛАНДИ

Афғонистонда чиқадиган «Анис» газетаси ёзади: халқаро империализм ва реакция кенг халқ оммасининг манфаатларини кўзлаб амалга ошириладиган революцион ўзгаришларга ҳамиша ва ҳамма жойда қарши чиқди. Улар Афғонистонда Апрель революциясининг ғалабаларини тугатиш ва қўлдан кетган мавқеларини тиклаш йўлидаги уринишлардан ҳам воз кечганлари йўқ. Империализм ва реакция тинч аҳолига қарши бандитларча ҳужумни уюштириб, АДРдаги халқ тузумига қарши тухмат кампаниясини авж олдириб юбордилар ва мамлакатда амалга оширилаётган прогрессив социал иқтисодий ўзгаришларга доғ туширишга уринмоқдалар.

«Да саур Инқилоб» газетаси ҳам қуйидагиларни ёзади: Апрель революциясининг душманлари Афғонистон Демократик Республикасида рўй бераётган воқеалар тўғрисида сохта уйдирмаларни топиб, Афғонистонда «инсон ҳуқуқларини ҳимоя қилиш» деган мавзуда ҳам гап сота бошладилар. Аслини олганда, деб таъкидлайди газета, ўзини инсон ҳуқуқларини «ҳимоя қилувчи» деб кўрсатаётган империализм ва реакция Яқин Шарқда, Жануби-Шарқий Осиёда ва Лотин Америкасида қилинган жиноятлар ва одамларнинг кўплаб ўлдирилганлиги учун жавобгардир. Апрель революциясининг асосий мақсадларидан бири, деб ёзади газета, афғон халқининг фаровон ҳаёт кечиришини таъминлашдан иборат ва бу революциянинг ғалабаларини ҳеч ким тугата олмайди ҳамда мамлакат тараққиётини орқага буриб юбора олмайди.

(ТАСС).

ТЕЛЕТАЙП ЛЕНТАСИДАН

● ХАНОЙ. ВСР ташқи ишлар министрининг вакили берган баёнотида Вьетнам соҳилларига яқин жойдаги халқаро сувларда вьетнамлик қочоқларни «қутқазиш» соҳасида АҚШ 7-флотининг қилаётган ишларини кескин қоралади.

Бу ҳаракатлар, деб уқтириб ўтилади баёнотда, очиқдан-очиқ игвогарликдир. Бундай ҳаракатлар шунингдек Жануби-Шарқий Осиёда қочоқлар масаласи юзасидан Женева конференциясида 20 ва 21 июлда эришилган аҳдлашувни амалга ошириш соҳасида БМТнинг олиб бораётган ишларига халақит беради, бунинг устига дунёнинг шу районида кескин вазиятни вужудга келтиради.

● БОНН. Бу йил ГФРнинг жорий чиқимлари давлат бюджети 1,2—1,4 миллиард марка миқдорида кўпайтирилади. Молия министри Г. Матхёфернинг хабар беришича, қўшимча бюджет лойиҳаси яқин орада ҳукумат томонидан тасдиқланади.

(ТАСС).

СОВЕТ КИШИСИНИНГ ФАЗИЛАТИ

«Октябрь» колхозининг шофёри Эшназар Ботиров ўзининг юк машинасида Оқтош шаҳрининг темир йўл томонидан ўтувчи катта ариқ ёқалаб кетаётган эди. Шу пайт икки яшар қизча беш ёшли чамасидаги опаси билан кўприкдан ўтаётиб ариққа тушиб кетди. Бу Э. Ботировнинг кўз ўнгида рўй берди. Шофёр дарҳол машинани тўхтатиб, кийимлари билан ўзини сувга отди. Пишқириб оқаётган катта ариқ сувида қизча гоҳ кўриниб, гоҳ кўринмай оқиб борарди. Эшназар Ботиров тезда унга етиб олиб дарҳол қирғоққа олиб чиқди.

ҲАЛОСКОР

Қизчанинг ичига анча сув кетганидан ҳолсизланиб қолганди. Шофёр унинг бошини пастга эгиб, қўлларини ҳаракатга келтирди. Шу пайт қизча ютган сувини ташқарига чиқариб ташлади ва қаршисида ҳалоскорини кўрди.

Шофёр қизчани шу яқин орада яшовчи кишилар қўлига топшириб, ўзи яна йўлида давом этди.

Эшназар Ботиров қизчани топширган кишиларга ҳатто исмини ҳам айтмади. Аниқроғи, у мақтанишни истамади. Фақат бир қизчанинг ҳаётини сақлаб қолганини ҳис этди, холос.

Бироқ, одамийлик сир бўлиб қолмади. Қизчани олиб қолган кишилар машинанинг номерини эслаб қолишиб, воқеадан қизчанинг ота-онасини воқиф этишди. Қизчанинг отаси — район қишлоқ хўжалик ишлаб чиқариш бошқармасининг инженер-ирригатори Умар Каримов сўраб-суриштириб қизи Муҳаррамнинг ҳалоскорини топди.

«Октябрь» колхозининг шофёри Эшназар Ботиров ва район қишлоқ хўжалик ишлаб чиқариш бошқармасининг инженер-ирригатори Умар Каримовлар оилалари ўртасида мустаҳкам дўстлик алоқалари вужудга келди.

Р. ХУДОЙҚУЛОВ,
Нарпай райони.

КЕКСАЛИК—УЛУҒВОРЛИК

ЭЛ ЭЪЗОЗИДА

Ўша куни автобус тиқилинч эди. Улуғ Ватан уруши инвалиди Бобиржон Тошбоев қўлтиқтаёқда олдинги эшикдан аранг чиқиб олди-да, бир оёғига оғирлигини ташлаганча, тик туриб қолди. Аксига олгандай олдинги қатордаги ўринлар чол, кампир ва болали аёллар билан банд эди. Олдинги икки ўриндиқда эса ўрта ёшлардаги сепкилли аёл ва унинг ёнида, афтидан, қизи бўлса керак, ўн тўрт-ўн беш ёшлардаги қиз ўтирарди. Кимдир уларга Бобиржон акани кўрсатиб, мурожаат қилди.

— Отахонга жой берайлик, опа, инвалид эканлар.

Сепкилли аёл ҳалиги одамга ўқрайиб қараб қўйди.

— Ўзим чарчаб, зўрға келяпман-у...

У бозордан бўшатиб келаётган қўш саватини тиззасига яхшироқ жойлаб олди-да, юзини тескари ўгирди.

— Ҳеч бўлмаса қизингиз жой берсин!

— Қизимнинг эса шу жойга билети бор! — кўрслик қилди аёл.

Йўловчилар бундай бетамизликдан дарғазаб бўлиб кетишди. Саксонларга кирган чол, Ҳасан-Ҳусан ўғиллари билан ўтирган ёшгина жувон ва яна кимдир шартта ўринларидан туришди.

— Мана бу ёққа ўтиринг!..

— Йўқ, мана бу ёққа кела қолинг, отахон!..

Сепкилли аёл йўловчиларнинг бундай дарғазаб бўлиб кетишларини кутмаган эди шекилли, пировардида қизини турғазиб юборишга ва инвалидга ёнидан жой беришга мажбур бўлди. Аммо игнасининг учида яна бир томчи заҳри қолган экан, уни ҳам тўкиб олди.

— Сиздақалар жуда кўп. Ҳаммангизга бўш келаверсак...

Бобиржон акага бу охирги гап ортиқчалик қилди. Гапирмайин деган эди, бўлмади, юраги тўлиб кетди.

— Ҳукуматимизга раҳмат, ҳукуматимизга, — деди у ўзига-ўзи гапиргандай. — Қадримизга етиб, бутун бошли машинани бепул бериб қўйган. Бугун сал бузилиб қолди. Бўлмаса...сиздақаларга зор бўлмасдим, қизим!

... Украинани фашистлардан озод қилиш учун бутун фронт бўйлаб қонли жанглар борарди. Бобиржон Тошбоев хизмат қилган ўқчи полк Днепр яқинидаги қишлоқлардан бирида, темир йўл станцияси ёнида жанг қиларди. Бирдан душман самолётларининг шиддатли ҳужуми бошланди, вокзал ёнидаги икки қаватли бино устида снаряд портлади. Даҳшатли фарёд, қий-чув овозлари оламни тутиб кетди.

— У ерда яшириниб ётган болалик аёллар бор эди, ҳитоб қилди кимдир командирга, — рухсат беринг, ўртоқ капитан!

— Рухсат бераман! — қасир-қусур узра товуши янгради командирнинг. — Шевко, Кириенко, Тошбоев, сизлар ҳам ёрдамга!

Тўрттала гвардиячи олов ичида таналари моматалоқ бўлиб кетган, сочлари куйиб ёнаётган, аммо ўз гўдакларини бағрига маҳкам босган, даҳшатдан ўзларини йўқотиб қўйган аёлларни бир-бир олиб чиқа бошладилар. Деярли ҳамма кутқарилган эди. Шу пайт яна кимнингдир фарёди эшитилди ичкаридан, Бобиржон олға ташланди.

Аммо худди шу пайтнинг ўзида ўн метрча нарида чойнакдай ўт чақнаганини кўрди. Кимдир минг тоннали тош билан белига ургандай бўлди. Ҳаммаёқ айқаш-уйқаш бўлиб кетди. Ер қаерда-ю, осмон қаерда, билиб бўлмай қолди. Хушдан кетиши олдидан Бобиржон кимдир уни судраб бораётганини билди. Таниш овозни эшитди.

— Ҳечқиси йўқ, Боря, кўрқма, унча хавфли эмас яранг. Тўйгача тузалиб кетади.

Бу ротанинг севимли ҳазилкаши Шевко эди.

— Витя, у ерда... у ерда яна кимдир қолди, — дея Бобиржон ҳушидан кетди.

Сўнгра Саратовдаги госпиталда бир меъёрдаги, зеркарли, сўнгсиз кунлар бошланди. Ҳарбий хирургнинг сўзлари: «Фақат бир оёғингиз ампутация қилинганидагина ҳаётингиз сақлаб қолинади...» Аянч, чексиз аянч...

Йиллар, йиллар ўтди. Мана, ўттиз тўрт йилдан бери тинч, беғубор осмон остида яшаяпмиз. Ҳаётимиз порлоқ, турмушимиз фаровон. Совет кишиларининг ҳаммаси иззатда, ҳурматда, Улуғ Ватан уруши қатнашчилари ва инвалидларига эса ҳурмат ўн чандон ортиқ. Уйимизнинг тўри — уларники. Мажлисларимиз, йиғинларимизнинг президиумлари — уларники. Улар учун барча имтиёзлар, қулайликлар муҳайё. Бундай тоифадаги азиз одамлар давлатимизнинг, халқимизнинг бағоят ҳурматига, эътиборига сазовор бўлаётирлар.

Масалан, Комсомолобод районида Улуғ Ватан урушининг қатнашчиси ва инвалиди Нажмиддин Охунов бир неча ўн йиллардан бери ўқитувчилик қилади. У районнинг энг кекса, ҳурматли педагогларидан бири. Шу йил 9 май — Ғалаба куни у киши билан район марказида — Ғолиблар майдонида учрашиб қолдик. Уруш ветеранларидан бир группаси доҳий В. И. Ленин ҳайкали пойкадамига гулдасталар қўйиб келишаётган экан.

Нажмиддин аканинг кўкси тўла орден, қўлларида дастадаста гул.

— Раҳмат, унутишмайди, — уруш ветерани район раҳбарлари, ҳарбий комиссариат ходимлари ҳақида тўлқинланиб гапирарди. — Ҳар байрамда чақириб табриклашади, узоқ умр, сиҳат-саломатлик тилашади. Яна нима керак?

Ҳа, баъзида одамни мамнун қилиш учун кўп нарса керак эмас. Бир оғиз ширин сўз, оз бўлса ҳам диққат-эътибор, яхши тилак, яхши истаклар... Аммо биринчи кўринишдан арзимас бўлиб туюлган ана шу нарсалар ҳаммада ҳам, ҳамма вақт ҳам топилаверадими?

Яқинда бўлиб ўтган бир учрашув ёдимизга келди бехос. Ленинград қамалини ёриб ўтишда қатнашган, мингбулоқлик кекса, уруш ветерани, III даражали «Шуҳрат» ордени-нинг нишондори Абдурашид ака Қобулов билан суҳбатлашиб қолдик. Нажмиддин ака билан бўлган учрашув ҳақида, унинг мамнунлиги тўғрисида сўзлаб бердик.

— Ҳа, жилмайди Абдурашид ака, — биз уруш ветераклари ҳар йили Ғалаба байрами олдидан уйимизга пионер отрядларининг вакиллари, мухбирларнинг келишларига кўникиб қолдик. Ҳар йили ҳарбий комиссариатдан табрик қоғозлари олемиз. Бунинг учун жуда катта раҳмат. Бошимиз осмонга етяпти. Аммо...

Абдурашид ака бир оз жимиб қолди ва давом этди.

— Мана, шу Ғалаба байрами куни мен Чўжа қишлоғига ўтдим. Бу Наманган областининг Норин районида. У ерда фронтдошим бор. Кўкрагимдаги орден-медалларни кўриб, ажабланди. «Ахир бугун байрам-ку, унутиб қўйдингми?» — дедим. «Унутганим-ку йўға, — жавоб қилди у. — Аммо негадир бизда бу нарсага унча аҳамият бериштмайди. Балки бундай тадбирлар районда ва областда ўтказилар, аммо бизга ҳали етиб келгани йўқ...

Абдурашид ака «Мана шунақа» дегандай маънодор қараб қўйди бизга.

Бу, албатта, ягона ҳол бўлса керак, ўйладик биз. Аммо ҳалиги автобусдаги воқеани эслаб, кўнглимиз хижил бўлиб қолди.

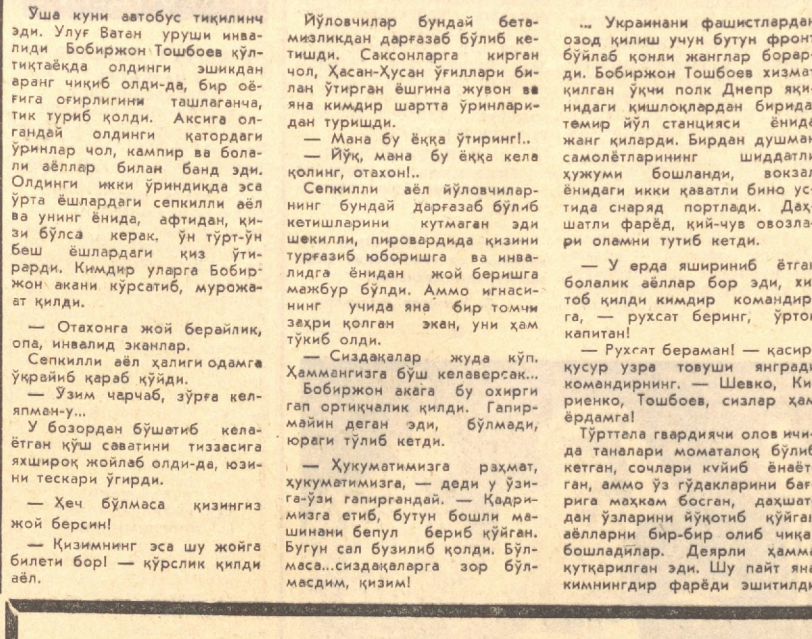
Ҳа, ўша тарбия кўрмаган, кўрс аёл уруш инвалидининг кўнглини оғритиб қўйди, дилига озор берди. Бобиржон ака урушда бир оёғини ташлаб келганида ҳам бунчалик ўксинмаган эди. Минг тонналаб кемаларни кўтариб юрган денгиз бир миқол темирни кўтаролмайди.

Ана, йўл бошида иккита қўлтиқтаёғига суянган уруш инвалиди келяпти. У бир тўхтаб, нафасини ростлаб олди-да, юзидаги терни рўмолчаси билан артиб ярим оёғини шошилмай олдинга ташлади. У қаёққадир кетяпти.

Урушнинг тугаганига бу йил ўттиз тўрт йил бўлди. Ўша инвалид битта оёғи ёки битта қўли билан шу йиллар мобайнида сиз ва биз билан бир сафда мана шу фаровон ҳаётимиз учун курашиб келмоқда. У мана шу ўттиз тўрт йил мобайнида уруш асоратини ўзида кўтариб юрибди. Шуни унутмайлик!..

У Ватанимиз бошига тушган барча кулфатларнинг, оғир кунларнинг, қурбонларнинг, халқимиз мардлигининг, матонатининг жонли тимсоли, тирик хайкали. Шуни унутмайлик! Кексамизми, ёшмизми, унинг ҳузурида ҳар қадамда таъзим бажо айлайлик.

Қодиржон СОБИРОВ,
Андижон область, Комсомолобод райони.

Қўқондаги «Жомеъ» архитектура ёдгорлиги тез суръатлар билан таъмир қилинмоқда. Бу ишларни Андижон махсус илмий-тадқиқот реставрациялаш ишлаб чиқариш устахонасининг Қўқон бўлими амалга оширмоқда.

Суратда: (чапдан) тажрибали реставраторлардан Ю. Мамажонов, И. Нишонов ва К. Ваҳобовлар ёғочга шакл бермоқдалар.

А. Жданов фотоси.

Редакция почтасидан

ЛУҚМА

ҚОҒОЗДАМИ, АМАЛДАМИ?

«Совет Ўзбекистони» газетасини мунтазам ўқиб бораман. Айниқса, турмушимизда рўй бераётган айрим камчиликларни фош қилувчи рейд материалларини қизиқиб ўқийман. Газетанинг шу йил 19 май сонида босилган «Шаҳримиз озода, кўркам бўлсин» сарлавҳали мақола Тошкентимизни янада обод, кўркам, санитария жиҳатдан намунали шаҳарга айлантириш масаласига бағишланган эди.

Кўп ўтмай, пойтахт кўчаларида тўпланиб қолган ахлат чиқиндилари олиб кетила бошланди. Бироқ, номлари газетада тилга олинган бир неча кўчадаги аҳвол ҳанузгача ўзгаргани йўқ. Масалан, Киров район Тимирязев кўчасидаги 51-уй атрофида ва ундан нарироқдаги ўн метрча жой ахлат билан тўлиб кетган. Унинг олиб кетилмаганига икки ойдан ошди. Худди шундай манзарани мазкур райондаги К. Зарипов кўчаси билан Мариупольский кўчаси туташган жойда ҳам кўриш мумкин. Газета танқидига бундай бепарво муносабатда бўлишганини қандай изоҳлаш мумкин. Шунингдек, мақолада камчиликларни бартараф этишда район «Автодормехбаза»ларига ажратиладиган машиналар хизмати ҳақида ҳам алоҳида тўхталб ўтилган эди. Афтидан, бу масала ҳам Тошкент шаҳар ижроия комитетининг ободончилик бош бошқармаси раҳбарлари эътиборидан четда қолганга ўхшайди. Чунки машиналар етарли бўлганида кўпгина кўчалардаги чиқиндилар узоқ вақт туриб қолмаган бўлармиди.

Ҳозирги иссиқ кунларда озодаликка риоя қилиш ниш оқсамаслиги нерак. Бу борада қоғоздан амалий ишга кўчилса кўнгилдагидек бўларди.

М. ҲАКИМОВ,
нишч.
Тошкент шаҳри.

БОСИЛМАГАН ХАТЛАР ИЗИДАН

МАСЪУЛИЯТ КУЧАЙТИРИЛДИ

Деҳқоноободлик газетхон Ғ. Шафқоров редакциямизга йўллаган хатида область газетаси — «Қашқадарё ҳақиқати» саҳифаларида айрим хатоликларга йўл қўйилаётгани тўғрисида маълум қилган эди.

ҚАШҚАДАРЁ ОБЛАСТЬ ПАРТИЯ КОМИТЕТИ ушбу хат юзасидан бизга қуйидаги маълумотни жавоб йўллаган:

Газетхон фикр-мулоҳазалари обкомнинг пропаганда ва агитацил бўлимида атрофлича муҳокама қилинди. Газетада хатоликларга йўл қўйилгани учун газета редактори жиддий огоҳлантирилди. Айрим редакция ходимларига тегишли чоралар кўрилди. Газета редакторатига газетани мазмунли ва сифатли чиқариш юзасидан тегишли кўрсатмалар берилди.

ИШДАН ОЛИНДИ

Самарқанд область, Булунғур районида яшовчи ўртоқ С. Холбеков редакцияга ёзган хатида 179-«Душанба — Тошкент» поездида рўй берган қонунга хилоф ишлар хусусида хабар қилган эди.

ЎРТА ОСИЁ ТЕМИР ЙЎЛ ВОШҚАРМАСИдан юқоридаги хатга қуйидагича жавоб олинди:

Хатдаги фактлар текширишда тўла тасдиқланди ва текшириш якунлари бошқармада кўриб чиқилди. Ўз хизмат вазифасини суиистеъмол қилган проводник Алимхонов ишдан олинди. Поезд механик-бригадири Ёқубов лавозимидан пасайтирилди.

Ёшлар, сизни ҳаёт чорлайди

ДАДИЛ ҚАДАМ

Ўтган йилнинг худди шу пайтлари, гўза парваришининг айни қизғин кезлари эди. Бир юмуш билан совхоз марказига, машина-трактор паркига борган эдим. Бекатда чемодан кўтариб олган иккита қизга кўзим тушди. Улардан бири, опа, Сирдарё қишлоқ хўжалигини механизациялаш ва электрлаштириш техникуми қаерда, деб сўради. Мен уларга атрофи гулзор тўрт қаватли кўркам бинони кўрсатиб, сизлар излаётган техникум ана шу деб жавоб бердим.

Бир оз юргач, орқага қайтдим. Негадир қизлар билан яқиндан танишгим келди. Ахир мен ҳам шу илм масканида тўрт йил ўқиганман. Олган билимларим ҳаётда асқотди — меҳнатда катта ютуқларга эришдим. Партия ва ҳукуматимиз камтарин меҳнатимни юксак тақдирлади: қўш Меҳнат Қизил Байроқ ордени олдим. Ўзбекистон ССРда хизмат кўрсатган механизатор, деган юксак унвон беришди. Икки марта Ўзбекистон ССР Олий Советига депутат бўлдим. 1974 ва 1979 йилларда эса янада юксак ишонч билдириб, СССР Олий Советига депутат қилиб сайлашди. Бу ютуқларда устозларим — шу техникумда ёшларга таълим бераётган ўқитувчиларнинг ҳам катта хизмати бор, албатта.

Маълум бўлишича, қизлар Сурхондарёнинг Термиз районидан, бири Анора, иккинчиси Хонимой экан. Суҳбат асносида уларнинг техникумга кирганимиздан кейин ўқий олармиканмиз, деган истиҳолада эканликларини сездим.

— Ўзимиз-ку, механизаторликни жуда яхши кўрамиз, — дейишди ҳар иккаласи келишиб олгандек. — Лекин кўпчилик синфдошларимиз бу касб сизларга бўлмайди деб қайтармоқчи бўлишди. Таваккал қилиб, келаверdик.

Уларга қараб ўзимнинг ёшлигимни эсладим. Менга ҳам бу касб қизларга оғирлик қилади дейишган эди. Шунинг учунми, термизлик дугоналарга дадил бўлинглар, касбнинг оғир ва енгили билмайди, севган ишгина кишига ҳаётда юксак чўққиларга кўтарилиш имконини беради, деб айтдим.

Яқинда техникумда партия ва комсомол ташкилотлари ташаббуси билан уч авлод учрашуви бўлди. Учрашувда эски танишларим — Анора билан Хонимойларнинг тақдири билан қизиқдим.

— Қалай, қизлар, техникум ёқдими? — деб сўрадим.

— Жуда ҳам ёқди, Тўхтахон опа, — деди Анора Хўжаева. — Яхши жойлашиб олганмиз. Дарслар бир-биридан қизиқ, бир-биридан мазмунли. Техника воситаларидан қандай фойдаланишни, трактор ва бошқа қишлоқ хўжалик машиналарининг тузилиши ҳамда ишлаш принципини ўрганяпмиз. Техникумда 24 та тўгарак ишлаб турибди. Биз бадиий ҳаваскорлик ва рус тилини ўрганиш тўгарагига қатнаяпмиз. Катта спорт залимиз бор. Яна икки минг ўринли комплекс стадион қуриляпти.

— Ётоқхоналаримизни айтмайсизми?! — деб гапни илиб кетди. Хонимой Файзиева. — Қизлар учун «Орзу» деб аталган ётоқхона бор. Хоналари икки ва тўрт кишилик. Ҳамма шароит муҳайё. Фақат яхши ўқиш керак экан, холос, — шундай деб дугонасига маъноли қараб қўйди. — Биз ҳам бўш келмаяпмиз. Сир бўлса ҳам айта қолай: сизга ўхшаш механизатор бўлишга аҳд қилдик. Гапимиз қатъий.

Қизларнинг бу «сири»дан бироз ҳижолат тортдим. Уларга техникумни тугатиб, меҳнатдаги ажойиб ютуқлари билан халкимиз ҳурматига сазовор бўлганлар кўп эканлигини айтдим. Шулардан бири Хайринисо Тўйчиева. У Сирдарё районининг Олқинбобоев номли колхозида маккажўхоричилик бригадасига бошчилик қилмоқда. Нодира Шобадинова шу районда техник-инженер. Насиба Боқиева ҳам инженер.

Суҳбат қизиб кетганидан ёнимизга техникум директори Қобил Ғаниев келганини ҳам сезмабмиз.

— Сизлар ўқиган йилларга нисбатан бу ерда анча ўзгаришлар содир бўлди, — деди у. — Техникум талабалари учун барча шароит яратилишига ҳаракат қиляпмиз. Ошхона, чойхона ва магазин ишлаб турибди. 15 та фан кабинети, 16 та аудитория ва 12 та лаборатория талабалар ихтиёрида. Педагоглар ва ишлаб чиқариш инструкторлари кадрлар савиясини ва билимини ошириш учун тинмай ҳаракат қиляптилар. Ўқишни тугатиб кетган йигит-қизлар қишлоқ хўжалиги ишлаб чиқаришини комплекс механизациялашга муносиб ҳисса қўшмоқдалар. Улар орасида ҳунар-техника билим юртларида ўқитувчилик қилаётганлар ҳам оз эмас. Яқиндагина тугаган ўқув йилида бизда Қорақалпоғистон АССРдан, Тошкент ва Андижон областларидан келган қизлар ҳам механизаторлик сирларини ўргандилар.

Очиғини айтганда мен бу қизларга ҳавас қиламан. Уларнинг ниятлари ҳеч шубҳасиз рўёбга чиқади: яхши мутахассис бўлиб етишадилар. Олтин куз кезлари, пахта теримида номлари эл оғзига тушадиган механизаторлар орасида шу техникум талабалари номини ҳам эшитишимизга ишончим комил.

Хотин-қизлар жамиятимизнинг қудратли кучи эканлиги социализм тузуми шарофати билан рўй-рост кўриниб. Эндиликда ҳар қандай оғир иш, «эркаклар иши» ҳам уларга бўйсунмоқда. Турсунойчилар сафига қўшилиб, «зангори кема» капитанлари бўлиш истагидаги қизларни Сирдарё қишлоқ хўжалигини механизациялаш ва электрлаштириш техникумига таклиф этаман. Назаримда, қишлоқда яшайдиган ҳар бир йигит-қиз, албатта, техникани бошқара оладиган пайт келди. Чунки эндиликда қишлоқ хўжалиги ишлаб чиқаришини машиналарсиз тасаввур қилиб бўлмайди. Ўртоқ Леонид Ильич Брежнев айтганидек, ёшлар, комсомоллар қишлоқлардаги «...ўзгаришларнинг бош ҳаракатлантирувчи кучи бўлишлари, янги техникани бошқаришлари, замонавий қишлоқларни қуришлари, у ерда юксак маданиятни қарор топтиришлари керак».

Ёшлар, сизни жўшқин ҳаёт кутмоқда! Қишлоқ хўжалигининг, аввало чорвачиликнинг самарадорлигини ошириш вазифаси сизларнинг актив иштирокингизга боғлиқ. Сизларни деҳқон меҳнатини ҳурмат қилишга, табаррук заминга, она Ерга, табиатга меҳр қўйишга, уни янада гўзалроқ қилиш учун куч-ғайрат сарфлашга, дала ва фермаларда ишлашга даъват этаман.

Тўхтахон ҚИРҒИЗБОЕВА,
Сирдарё районидаги «Малик» совхози механизатори, СССР Олий Совети депутати.

САНЪАТГА МЕҲР ҚЎЙГАНЛАР

ДОИРА ОҲАНГИ

Талъатда доира санъатига муҳаббат жуда эрта уйғонди. Самарқанддаги 38-ўрта мактабда ўқиб юрган чоғлариданоқ унинг фикр-зикри ширин орзу-истаклар билан банд эди. Парта борми, стол бормн — қўли кетиб қолаверарди. Буни кўрган дадасининг «Ўғлим, бизнинг авлоддан санъаткор чиқмаган, мен бунга йўл қўймайман»,— деб қаттиқ қаршилик кўрсатишига қарамай, онаси доира сотиб олиб берган эди.

Эски шаҳардаги 3-маданият уйига Талъат тез-тез қатнаб турарди. Бир куни маданият уйининг директори Арслон Аҳмеджонов уни ичкарига олиб кириб:

— Ука, кўпроқ қандай асбоб чалишга қизиқасан? — деб сўради.

— Доирага, — деди Талъат. Шу-шу у маданият уйида доира чалиш сирларини эгаллай бошлади.

Кейинчалик ёш санъат ихлосманди Самарқанд музика билим юртига ўқишга кирди. Олтмиш иккинчи йилда Самарқанд шаҳрига «Баҳор» ансамбли гастролга келди. Талъат уч кун давом этган концертнинг бирортасини қолдирмай — ҳаммасини томоша қилди. Доира устаси Қаҳрамон Дадаевнинг сеҳрли чалган зарбларини мароқ билан тинглади. Ушанда у ҳам қани энди доирага жон бағишласам, кенг томошабинлар олқишига сазовор бўлсам, деб ният қилганди.

Ниҳоят, олтмиш тўртинчи йилда Тошкентда жаҳон ёшлари фестивалида қатнашувчиларнинг кўрик-конкурси ўтказилди. Бунда истеъдодли доирачи Талъат Сайфиддинов ғолиб чиқиб, бир йил ўтгач «Баҳор» ансамблига қабул қилинганди. Энди у ажойиб мураббийлар — Мукаррама Тургунбоева, Қаҳрамон Дадаевлар қўлида камол топа бошлади. Унинг чет элларга сафари ҳам худди шу қутлуғ дарғошна бошланди. Етук санъат усталари билан жуда кўплаб хорижий мамлакатларда бўлди. Болгарияда бўлиб ўтган жаҳон ёшлари фестивалида хушовоз хонанда Х. Лутфуллаев билан фестиваль лауреати деган шарафли номга муяссар бўлди.

Истеъдодли доирачи Т. Сайфиддиновнинг санъатдаги ютуғи йилдан-йилга ортиб бораётир. Бир группа ёш санъаткорлар қатори унинг ҳам Ўзбекистон Ленин комсомоли мукофотига номзод қилиб кўрсатилиши доирачи маҳоратининг тан олинишидан далолатдир.

М. РАҲИМОВА.

ҚИШЛОҚДА ФАБРИКА

Митан Иштихон районидаги йирик посёлкалардан бири. Посёлкада учта ўрта мактаб, саноат моллари билан савдо қилувчи магазинлар, новвойхона бор. Бу ерда яқинда Самарқанд шаҳридаги «8 Март» тикувчилик фабрикасининг филиали ҳам очилди. Филиал замонавий асбоб-ускуналар билан жиҳозланган. Посёлкадаги яшовчилардан 300 киши фабрикага жалб этилди. Шунингдек, посёлкада пахта тозалаш заводи ҳам қуриляпти.

Э. ЛАТИФЖОНОВ.

Газетхонлар илтимосига кўра

ҲАДИКСИРАШ НИМА?

Ҳурматли редакция! Орамизда шундай кишилар борки, улар бўлар-бўлмасга ҳаммадан, ҳар бир нарсадан ҳадиксираверишади. Бу нима, касал лимми ёки иллатми? Фанда бу нарса қандай талқин этилган? Шу ҳақда маълумот берсангиз?

Ш. РАҲИМОВ,
Сирдарё области.

Ҳадиксираш — бу камдан-кам бўлса-да, одамларда учрайдиган касаллик ҳисобланиб, унинг замирида олий асаб маркази — бош мия фаолиятининг бузилиши ётади.

Ҳадиксираш касаллигига чалинганлар сичқонни фил, тўғри ҳаракатни эса эгри, тўғри сўз ва ўринли ўгит, насиҳатларни эса бўҳтон ҳисоблайверадилар. Ҳадиксираш касаллиги бу одам руҳиятининг бузилиши эканлиги даҳшатга путур етказади. Бинобарин, ҳадиксираш касаллиги руҳий хасталик ҳисобланиб, у аввало, юқорида баён этилган ҳар бир тип асаб системаси соҳиби кишиларида учраши мумкин. Лекин, ҳадиксираш дардига мойиллик бу кўпроқ жонсарак типларда, асабида қўзғалиш ва ўзини босиб олиш ҳолатлари мувозанатлашмаган, серҳаракат ва асаб ҳолатлари кучли шахсларда кузатилар экан.

Медик-генетик ва психолог олимлар одамлардаги асаб системаси фаолиятига тўхталиб ҳадиксирашга мойиллик туғмами, яъни авлоддан-авлодга мутлақ ўтадими ёки бу ёмон иллатми, муҳит таъсирида шаклланадими деган масалаларда мунозаралар олиб борилиб шундаки, одатда шифокорлар бундай беморларнинг бош миясида маълум бир морфологик ўзгаришлар қайд қилмасдан, балки бу ҳолатларда асаб системасида функционал ҳизматга оид ўзгаришни кузатганлар.

Одам организми шунчалик мураккаб тузилганки, бунинг тасдиғи учун биргина мисол кифоя. Бош миянинг фақат пўстлоқ қисмидагина бир неча миллиардлан зиёд асаб ҳужайралари мавжуд. Улар бир пайтнинг ўзида кўплаб таассуротларни қабул қилиб, уларга зарур жавобни эса яшин тезлигида етказиб бериши маълумдир.

Одам марказий асаб системаси фаолиятини узоқ йиллар ўрганиб, йирик илмий изланишлар олиб борган машҳур совет физиолог олими, академик И. П. Павлов асаб системаси фаолиятига қараб одамларда тўрт хил типни тафовут этади:

Айримлар жуда жонсарак характерга эга бўлиб, уларда асабнинг қўзғалиши, асабийланиш ҳолати ўзини босиб олишдан бир қадар устун турар экан. Бу ҳар икки ҳолат мувозанатлашмаган бўлар экан. Баъзилар эса, жуда серҳаракат, шошқалоқ, асаб ҳолатлари кучли бўлиб, уларда асаб қўзғалиши ва ўзини босиб олиш ҳолатлари мувозанатлашмаган, бу жараёнлар тез-тез алмашиниб тураркан. Бошқа бир группа кишилар эса, юввош типдаги асаб системасига эга бўлиб, уларда ҳаяжонланиш ҳам, ўзини босиб олиш хусусиятлари ҳам мувозанатлашган, улар доимо босиқ, камҳаракат шахслар бўлади. Ниҳоят, яна бир группа кишилар нимжон асаб системасига эгадирлар. Улар боқибеғам бўлиб, асабийланиш, қўзғалиш ҳислари кучсиз намоён бўлади.

Медицина фанининг ҳозирги замон ҳулосаси шундан иборатки, ҳадиксираш касаллиги, бу аввало бош мия функцияси нормал фаолиятининг бузилишидир. Бу ҳол юқорида қайд этилганидек, инсон руҳиятига путур етказади. Бинобарин, ҳадиксираш касаллиги руҳий хасталик ҳисобланиб, у аввало, юқорида баён этилган ҳар бир тип асаб системаси соҳиби кишиларида учраши мумкин. Лекин, ҳадиксираш дардига мойиллик бу кўпроқ жонсарак типларда, асабида қўзғалиш ва ўзини босиб олиш ҳолатлари мувозанатлашмаган, серҳаракат ва асаб ҳолатлари кучли шахсларда кузатилар экан.

Медик-генетик ва психолог олимлар одамлардаги асаб системаси фаолиятига тўхталиб ҳадиксирашга мойиллик туғмами, яъни авлоддан-авлодга мутлақ ўтадими ёки бу ёмон иллатми, муҳит таъсирида шаклланадими деган масалаларда мунозаралар олиб борилмоқдалар. Бу жумбоқ масалани илмий ҳал этмоқ учун аввало бу ҳолатларда маълум даражада ирсият қонунларининг роли мавжуд эканлигини алоҳида таъкидламоқ зарур. Лекин одамда асаб системалари типлари, айниқса, уларнинг шаклланувида, барқарорлигида киши яшаб турган муҳит таъсири, кишини тарбиялаш воситалари, ҳаётнинг кечуви, ўқув ва меҳнат жараёнларининг роли катта эканлигини кўрсатиб ўтиш даркор.

Биз уйдами, кўчадами, ишхонадами, оила аъзолари, дўстлар билан доимо мулоқатда бўлар эканмиз, биз уларнинг меҳр-шафқати, одамийлигидан бахрамандмиз. Бу ҳол ҳар бир кишининг учун -умр қўшмоғи, саломатлигини эса мустаҳкамламоғи муқаррар.

Инсон бу тирик табиатнинг олий вакили, унинг тождори бўлиб, бинобарин, меҳр-шафқат, муҳаббат, одамийлик, вафо, ўзгалар бахтидан қувониш, бахтсизлик ҳолларида эса юракдан ачиниш, тасалли бериш бу фақат ҳақиқий инсонга ҳос ижобий хислатлардандир.

Ҳадиксираш касаллигига мубтало кишининг хатти-ҳаракатлари аён бўлгач, бу ёмон иллатни бартараф қилмоқ учун аввало шифокорларга мурожаат қилиш керак.

Муносабатларимиздаги ҳар бир англашилмовчилик ҳолларида одилона хулосага келмоқ учун, аввало, вазминлик билан иш тутмоқ лозим. Дона халқимиздаги «Етти ўлчаб бир кес», деган дурдона мақолнинг ўзи фикримиз учун далил бўла олади. Бировга бирон бир айбни тиркашдан олдин унинг айбдорлигига шахсан амин бўлмоқ, бу айни ҳақиқат талабидир.

Келинглар, дўстлар, ҳадиксираш касаллигига мубтало шахсларни даволайлик. Бу билан биз аввало ўзимизнинг, қолаверса, атрофдагиларнинг саломатлигини муҳофаза қилган, умрига-умр қўшган бўламиз.

А. ОҚИЛОВ,
биология фанлари доктори, профессор.

СССР ХАЛҚЛАРИНИНГ ЁЗГИ VII СПАРТАКИАДАСИ

ҒОЛИБЛИК НАШИДАСИ

«СОВЕТ ЎЗБЕКИСТОНИ» МАХСУС МУХБИРИ Ҳ. НОСИРОВ МОСКВАДАН ХАБАР ҚИЛАДИ

- ◆ СПАРТАКИАДАНИНГ СЎНГГИ МУСОБАҚАЛАРИ
- ◆ НАТАЛЬЯ БУТУЗОВА: «ЖУДА МАМНУНМАН»
- ◆ ОЛЬГА РОГОВАНИНГ КИЧИК БРОНЗА МЕДАЛИ

Бугун спортчиларнинг йирик анжумани — «кичик Олимпиада» деб баҳоланган СССР халқлари Спартакиадасининг сўнгги куни. Владимир Ильич Ленин номли стадион бугун яна мухлислар билан гавжумлашади. Бу ерда Спартакиаданинг тантанали ёпилиш маросими ўтказилади. Қарийб бир ой давом этган ҳаяжонли курашлар, беллашувлар ва мусобақаларда ғолиб чиққанлар шарафланади. Спартакиаданинг охирги комплекс медалини қўлга киритиш учун Москва ва Грузия командалари футболчилари майдонга тушадилар. Шундан кейин Спартакиада байроғи туширилиб, икки ҳафтадан кўпроқ вақтдан бери ёниб турган машъала сўндирилади.

Шаҳар четига жойлашган Крилатскийдаги спорт базалари бир неча кун мобайнида спортчилар билан гавжумлашиб турди. Бу ерда Олимпиада мусобақалари ўтказишга мўлжалланган қайиқ ҳайдовчилар спорт базаси, олисдан парвозга шошган улкан қушни эслатувчи яна бир бино кўзга ташланади. Бу ерда Олимпиада мусобақалари кезлари велосипедчилар мусобақалашадилар. Усти берк ана шу майдоннинг қурилиши ҳозир ниҳоясига етказилмоқда. Унинг ёнига камончилар учун мўлжалланган мўъжазгина майдон жойлашган. Бу ерда тўрт кун мобайнида Спартакиада чемпионлигини қўлга киритиш учун камончилар қизғин кураш олиб бордилар.

Нишонга олиш вақтида республикамиз вакиллари юқори натижаларга эришдилар. Халқаро классли спорт мастери тошкентлик армиячи Наталья Бутузова маҳорати мутахассисларни ҳайратга солди. У барча машқларда нишонни бехато уриш устаси эканини кўрсатди.

Ғолибларни шарафлаш учун мусобақа иштирокчилари саф тортдилар. Иттифоқчи республикалар ва чет эллардан келган меҳмонлар майдондан жой олдилар. «М-2» машқи бўйича Спартакиада ғолиби бўлган халқаро классли спорт мастери ўзбекистонлик Наталья Бутузова ҳурмат шосупасига таклиф этилди. Музика садолари остида камончимиз биринчи ўринга кўтарилди. Зебинисо Рустамова ва Кето Лосаберидзелар иккинчи, учинчи фахрли ўринларни эгаллашди. Мусобақа судьяси Натальянинг кўксига Спартакиаданинг катта олтин медалини тақар экан, Ўзбекистон ССР Давлат гимни садолари янгради. Республикамиз байроғи Уроқ ва Болғали алвон байроқ билан муштарак ҳолда Москва шаббадасида хилпирай бошлади. Шундан кейин Наталья алоҳида машқларни ўрнига қўйиб бажаргани учун яна тўртинчи марта ғолиблик супасига кўтарилди ва Спартакиаданинг кичик олтин медалларини кўксига тақди.

— Чемпионликни қўлга киритиш осон бўлмади, — дейди биз билан суҳбатда Наталья Бутузова. — Бонси — мухлисларга таниш маҳоратли камончилар жаҳон чемпиони Зебинисо Рустамова ва грузиялик жаҳон рекордчиси Кето Лосаберидзелар билан баҳслашишга тўғри келди. Лекин меҳнат машаққатидан қочмаслик, машқларга зўр бериб тер тўкиш ўз самарасини берди. Билмаган киши камон отишнинг нимаси қийин дейиши мумкин. Лекин камон танобини тортиш учун бор-йўғи 17 килограмм куч сарфланиши кераклигини ҳам хаёлига келтирмаса керак. Ҳар қалай, меҳнат зое кетмади. Мухлислар ишончини оқладим. Спартакиаданинг мутлақ чемпиони бўлиш мен учун энг йирик ғалаба. Жуда мамнунман. Бу ютуқни йирик баҳслар — Европа ва жаҳон чемпионати, қолаверса Москва Олимпиадаси йўлидаги муҳим босқич деб биламан. Демак, баҳс давом этади. Камончилар мусобақасида республикамиз вакиллари умумкоманда ҳисобида фахрли учинчи ўринга кўтарилдилар. Командамизнинг бу ютуғига тошкентлик моҳир камончи Ольга Рогова ҳам муносиб ҳисса қўшди. У 30 метрдан нишонга олиш баҳсида учинчи ўринни эгаллаб, Спартакиаданинг кичик бронза медалини қўлга киритди. Спартакиада чемпиони Наталья Бутузова республикамиз жамғармасига 36 очко келтирди. Шундай қилиб, Спартакиада якунланиш арафасида камончиларимиз ажойиб муваффақиятга эришиб, республикамиз терма командаси мавқеини мустаҳкамлашга муносиб улуш қўшдилар. Командаларимизнинг шахсий ва команда ҳисобидаги иккита олтин медали — классик кураш ва камондан отиш бўйича эришилган муваффақиятларни ҳам ҳисоблаганда, қўлга киритилган жами олтин медаль тўрттага етди. Республикамиз терма командаларининг бу Спартакиадада қандай ўринни эгаллаши бугунги спорт учрашуви натижаларига ҳам боғлиқ бўлиб турибди.

БИЗНИНГ СУҲБАТ

МАҲОРАТ ИМТИҲОНИ

ТОШКЕНТДА ОМСК МУЗИКАЛИ КОМЕДИЯ ТЕАТРИНИНГ ГАСТРОЛЛАРИ БОШЛАНДИ

Театримиз коллективи совет опереттаси ва музика комедиясининг ноёб асарларини биринчи бор қўлга олиб, ижро этиши билан машҳур. А. Твардовский ва А. Новиковнинг «Василий Теркин» спектаклини эслатиб ўтиш ўринлидир. Бу асарни саҳнага қўйишга биринчи бўлиб бизнинг коллективимиз журъат этди. Ҳозир мамлакатнинг бошқа кўпгина музика театрларида муваффақият билан кўрсатиб келинмоқда. Бизнинг театримизда бўлса, у икки юзинчи марта саҳна юзини кўрганига анча бўлди.

Дўстлик ва ҳарорат маскани бўлган шаҳрингизда биринчи бор бўлишимиз. Бир жиҳатдан, бу коллективимиз учун қувончли байрам бўлса, бошқа жиҳатдан, масъулиятли имтиҳондир.

Биз жасорат ва дўстлик шаҳрига И. Дунаевскийнинг асарлари асосида яратилган «Ороминг йўқ, юрак!» спектакли премьерасини олиб келдик. Унда машҳур композиторнинг энг яхши музика асарлари жамланган.

Улкан совет ёзувчиси М. Шолоховнинг «Дон ҳикоялари» мотиви асосида композитор Е. Птичкин яратган «Хотинлар қўзғолони» опереттаси, шу композиторнинг В. Шукшин ҳикоялари негизида яратган «Ширин мева» музикали комедиясини ҳам талабчан мухлислар эътиборига ҳавола қилмоқдамиз.

К. Листовнинг «Севастополь вальси» асари гастроль репертуаримиздан алоҳида ўрин олган. Совет классикаси қаторидан жой олган бу спектаклни саҳнага қўйганимизда ҳар гал кучли ҳаяжонимизни босолмаймиз.

Жаҳон музика маданиятининг дурдоналаридан ҳисобланган Штраус, Оффенбах, Легар, Кальман асарларига бўлган қизиқишни ҳисобга олиб, биз Тошкент томошабинларига «Баядера», «Мистер Икс», «Марица», «Лўли муҳаббати», «Роз-Мари» опереттаарини кўрсатамиз.

«Тунги нотаниш кимса», «Менинг рафиқам — алдамчи» музикали комедияларини илк бор репертуаримизга киритиб, талабчан мухлислар эътиборига ҳавола қилмоқдамиз.

Халқаро болалар йилида кичкинтойларга ҳам совға билан келдик. Ёш томошабинларга Чебурашка, Тимсох Гена ҳақидаги спектаклларни кўрсатмоқчимиз. Хуллас, Тошкентдаги гастролларимиз театримиз коллективи учун катта санъат ва маҳорат имтиҳони бўлишига ишончимиз комил.

В. ВИТКОВСКИЙ,
Омск музикали комедия театрининг бош дирижери.

Суратларда: «Хотинлар қўзғолони» ва «Роз-Мари» спектаклларидан саҳналар.

Б. Чигишев фотолари.

ШУНАҚА ҲУНАР БОР

КЎККА МОНАНД

Янгигина чақилган рангли тош бетидан кўзингизни узолмайсиз. Малахитда кўкламги ўрмоннинг ҳамма бўёқлари жобажо бўлган. Сланецнинг бўз фонида кўмкўк осмондек ва яшил феруза томирлари ва холлари учрайди. Лекин табиат яратган нарсаларнинг асл жамоли, уларнинг беназир гуллари моҳир усталар қўлидан ўтганидан кейингина очилади.

Ўрта Осиё «Рангли тошлар» экспедициясининг бошлиғи В. Б. Иноғомов билан конструкторлик - технологик лабораториясига кирамиз. Айланиб турган залворли чўян чархлар ёнида ўтирган ёш йигитлар тенги йўқ ғаройиб тошларнинг қирраларини силлиқлаяптилар ва пардозлаяптилар.

Қутичанинг ярқироқ деворида яшма гули чирмашган. Вулкан шишаси — обсидиан ва халцедондан сигарета қутичалари, тўрт бурчак ва учбурчак, қабартма ва ясси қопқоқлик, калта-калта оёқли хуққалар турибди. Пушти сердоликдан ишланган мана бу қутича Валерий Коняхиннинг ижоди. У катта эмас, узунлиги атиги 3 сантиметр келади, лекин у оиланинг садоқат рамзи — никоҳ узугини сақлашга аталган.

Феруза ва сердолик кўз ўрнатилган билакузук ва кулонлар киши кўзини қувонтиради. Шу безакларнинг автори М. Сулакадзе металл билан рангли тошларнинг табиий гўзаллигини пайваста қила билган.

Кальцийнинг оппоқ тури— арагонит денгиз чиғаноқларини эслатади: қаламча, нина, шох шаклида. Мамаюнус Фузулов бошчилик қилувчи отряд Ўрта Осиё конларида мана шу намуналарни сариқ олтингугурт кристаллари, ниналек антимонит, йўл-йўл ва мис рангидаги оникс штуфлари билан бирга йиғган.

Экспедициянинг тажриба экспедиция цехида узук, сирға, кулон, запонка, тўғноғичларга қўйиладиган рангли тошлар кўплаб тайёрланмоқда.

...Урал, Олтой, Шарқий Сибирь анъанавий равишда рангли тошлар хазинаси деб ҳисобланади. Лекин рангли тошлар фақат ана шу кенгликлардамикин? Одам Ўзбекистоннинг ер бағриларида латиф бўёқлари билан жануб осмонига ўхшаб кетадиган, табиат яратган беназир тошларни излаб топмоқда.

В. КОВАЛЕВ.
Тошкент шаҳри.
«Правда» 3 август.

ҲАР ТЎҒРИДА

ҚУШЛАР МАКТАБИ

Сайроқи қушлар ишқибозлари кўпаяётгани ҳаммага маълум. Шуни назарда тутиб жойларда... қушлар «ўқитиладиган» мактаблар ҳам ташкил қилиняпти. Мактабдаги мавжуд олтита синфнинг ҳар бирида 30 тадан канарейка бўлиб, улар магнитофондан жинсдошларининг ажойиб овозларини эшитишади ҳамда эшитганни такрорлашга ҳаракат қилишади.

КАШАНДАЛИККА ҚАРШИ

Американинг Лос-Анжелес шаҳрида антиқа хизмат кўрсатиш пункти очилди. У чекишни ташловчилар илтимосини қондиришга доимо ҳозиру нозир. Яъни, тамаки хумори тутган кашанда маълум рақамларни терса бас, телефон трубкасида узлуксиз чекиш оқибатида хасталанган беморнинг тинимсиз йўталиши эшитилади.

РЕКЛАМА ва ЭЪЛОНЛАР

ТЕЛЕВИДЕНИЕ

5 АВГУСТ, ЯКШАНБА

МАРКАЗИЙ ТЕЛЕВИДЕНИЕНИНГ «ВОСТОК» ПРОГРАММАСИ

9.00 — Вақт. 9.40 — Спартакиада кундалиги. 10.05 — Будильник. 10.35 — Совет Иттифоқига хизмат қиламан. 11.35 — Ҳужжатли фильм. 12.05 — Музикали киоск. 12.35 — Ҳужжатли фильм. 13.05 — Қишлоқ янгиликлари. 14.05 — Бугун — Бутуниттифоқ темирйўлчилар куни. 14.20 — Бутуниттифоқ темирйўлчилар кунига бағишланган концерт. 15.05 — Мультфильмлар. 15.35 Киносаёҳатчилар клуби. 16.35 — Олимпия шаҳарлари эстафетаси. 18.05 — Халқаро панорама. 18.55 — СССР халқлари VII ёзги Спартакиадасининг тантанали ёпилиши. 21.45 — Вақт. 22.20 — Фильм-балет. 23.15 — Ҳужжатли фильм. 00.45 — Янгиликлар.

ЎЗБЕКИСТОН ТЕЛЕВИДЕНИЕСИНИНГ ПРОГРАММАСИ

10.00 — Янгиликлар. 10.10 — Концерт. 10.50 — Оила муҳокамасига 11.20 — Кинопублицист экрани. 12.00 — Қувноқ стартлар. 13.00 — Ҳужжатли фильмлар. 13.15 — Ёз учун беш баҳо. Бадиий фильм. 14.50 — Реклама. 18.20 — Ленянинг таътиллари. 18.35 — Болалар учун концерт 19.10 — Бугун — Бутуниттифоқ темирйўлчилар куни. 19.30 — Ахборот. 19.45 — Зариповлар сулоласи. 20.30 — Ахборот. 20.50 — Концерт. 21.30 — Механизатор ва сувчи — ғўзани яшнатувчи. 21.45 — Вақт. 22.20 — Биз — Сурхондарёданмиз. 23.50 — Кўрсатувлар программаси.

ҚИРҒИЗИСТОН ТЕЛЕВИДЕНИЕСИНИНГ ПРОГРАММАСИ

6 АВГУСТ, ДУШАНБА

МАРКАЗИЙ ТЕЛЕВИДЕНИЕНИНГ «ВОСТОК» ПРОГРАММАСИ

9.00 — Вақт. 9.40 — Гимнастика. 10.05 — Мультфильмлар. 10.30 — Мишка артист. Бадиий фильм. 11.35 — Мўъжизасиз мўъжизалар. 12.35 ва 15.00 Эстония телевидениеси ҳужжатли фильмлари. 16.10 — Флиппер. Кўп серияли бадиий фильм. (1-2 сериялар). 17.00 — Сиз яратган боғ. 17.30 — Концерт. 18.20 — Беш йиллик. Тўртинчи йил. 18.50 — Ҳали юрак уриб турар экан. Спектакль. 21.30 — Вақт. 22.05 — Эстрада концерти. 23.10 — Илмий оммабоп фильмлар. 23.45 — Янгиликлар.

ЎЗБЕКИСТОН ТЕЛЕВИДЕНИЕСИ

18.20 — Юлдузча. 19.00 — Камалак. 19.30 — Ахборот. 19.45 — Ҳамза ҳақида суҳбатлар. 20.10 — Фильм-концерт. 20.30 — Ахборот. 20.50 — Малоҳат Дадабоева куйлайди. 21.30 — Вақт. 22.05 — Ғалла — ризқ рўзимиз. 22.25 — Хотира белгиси. Бадиий фильм.

ТОШКЕНТ ШАҲРИ ВА ТОШКЕНТ ОБЛАСТИ УЧУН

18.40 — Уч карра текширув. Бадиий фильм. 20.10 — Янгиликлар. 20.30 — Фильм-концерт.

РАДИО

5 АВГУСТ, ЯКШАНБА

БИРИНЧИ ПРОГРАММА. 8.30 — Лирик концерт. 9.15 — Табассум радиожурнали. 10.45 — Пўлат излар захматкашларининг байрами. 12.10 — Ўзбекистон ишчиси. 13.30 — Темир йўл транспорти ходимлари учун концерт. 14.00 — Ғўза парвариши — шу куннинг муҳим вазифаси. 15.40 — Театр микрофон олдида. 18.15 — Ёшлик. 20.25 — Эстраданинг таниқли артистлари ижро этади. 21.00 — Табассум. 21.50 — СССР халқлари VII ёзги Спартакиадасида. 22.28 — Бутуниттифоқ Темир йўлчилар кунига бағишланган концерт. 23.15 — Дам олиш концерти.

6 АВГУСТ, ДУШАНБА

БИРИНЧИ ПРОГРАММА. 8.30 — Яхши кайфият. 9.15 — Совет турмуш тарзи. 9.30 — Чолғу куйлари. 10.15 — Ёзувчилар микрофон олдида. 12.10 — Узбекистан индустриальний. 13.00 — Чорвачилик комплекслари — давр талаби. 13.30 — Голубой экран оркестри чалади. 14.00 — Ҳосилдорликни ошириш резервлари. 18.15 — Иқтисодий билимлар радиоуниверситети. 18.50 — Ёшлик. 20.25 — Ўзбек халқ қўшиқлари. 21.00 — Олимлар — пахтакорларга. 22.28 — Маъруф Қориев шеърлари билан айтиладиган қўшиқлар. 23.20 — Дам олиш концерти.

Театр

ҲАМЗА НОМЛИ ЎЗБЕК ДАВЛАТ АКАДЕМИК ДРАМА ТЕАТРИДА — 5/VIII да **Келинлар қўзғолони** (12.00), **Тирик мурда** (19.30).

Цирк

ТОШКЕНТ ДАВЛАТ ЦИРКИДА — «КИЧИК ЮЛДУЗЛАР ШУЪЛАСИ». **Лилипутлар циркининг гастроллари** (12.00, 16.00, 19.30).

●

Ўзбекистон ССР Фанлар академиясининг
ФИЗИОЛОГИЯ ИНСТИТУТИ
лабораториялар бўйича
ВАКАНТ ВАЗИФАЛАРГА
КОНКУРС ЭЪЛОН ҚИЛАДИ

катта илмий ходим: овқат ҳазм қилиш физиологияси;
кичик илмий ходимлар: ёш физиологияси, қиёсий физиология, қон айланиш группалари.

КОНКУРС МУДДАТИ — 25 АВГУСТГАЧА.

Мурожаат учун адрес: 700000, Тошкент шаҳри, Жуковский кўчаси, 1-тупик, 47-уй.

●

ЎЗБЕКИСТОН ССР ФАНЛАР АКАДЕМИЯСИНИНГ ПРЕЗИДИУМИ
фалсафа кафедрасининг профессори
ВАКАНТ ВАЗИФАСИГА
КОНКУРС ЭЪЛОН ҚИЛАДИ

Конкурсда фан доктори илмий даражасига эга бўлганлар қатнашишлари мумкин.

Конкурс муддати — 22 августгача.

Ҳужжатлар қуйидаги адресга юборилсин: Тошкент шаҳри, ГСП, Гоголь кўчаси, 70-уй. Ўзбекистон ССР Фанлар академиясининг илмий кадрлар бўлими. Телефон 33-59-46.

●

МУҚИМИЙ НОМЛИ ЎЗБЕК ДАВЛАТ МУЗИКАЛИ ТЕАТРИ БИНОСИДА
10 августдан бошлаб
Г. КАМОЛ НОМЛИ ЛЕНИН ОРДЕНЛИ ТАТАР ДАВЛАТ АКАДЕМИК ТЕАТРИНИНГ
ГАСТРОЛЛАРИ

Олдиндан билет сотиш кассаси ишламоқда.

Касса соат 12.00 дан 19.00 гача ишлайди.

КОЛЛЕКТИВ БЎЛИБ КЕЛИШ УЧУН ЗАЯВКАЛАР ҚАБУЛ ҚИЛИНМОҚДА.

Справкаларни қуйидаги телефонлар орқали олиш мумкин: 44-30-01, 44-20-54.

М. ҚОРИЁҚУБОВ НОМИДАГИ ЎЗБЕК ДАВЛАТ ФИЛАРМОНИЯСИ

5/VIII да — БЕКОБОД
10/VIII да — ОҚҚЎРҒОН
12/VIII да — ТУЯТЕПА
17/VIII да — ОЛМАЛИҚ
19/VIII да — ҒАЛАБА РАЙОНИ
24/VIII да — ЯНГИЙЎЛ
26/VIII да — ЧИРЧИҚ

СТАДИОНЛАРИДА

Қўриқ ерлар ўзлаштирилишининг 25 йиллигига бағишланган

ЎЗБЕКИСТОН САНЪАТ УСТАЛАРИНИНГ
АНЪАНАВИЙ САНЪАТ БАЙРАМИНИ ЎТКАЗАДИ.

Қатнашадилар:

Ўзбекистон ССРда хизмат кўрсатган артистлар:
Олмахон **ҲАЙИТОВА**, Қузондиқ **ИСКАНДАРОВ**, Шариф **СУЛТОНОВ**, Юнус **ТЎРАЕВ**.

Лирик хонандалар:
Фахриддин **УМАРОВ**, Ортиқ **ОТАЖОНОВ**, Ғуломжон **ЁҚУБОВ**.

Раққосалар:
Гулчеҳра **ИСМОИЛОВА** ва Карима Узоқова.

Интермедия ва юморда Шерқўзи **ҒОЗИЕВ** ва Абдуфаттоҳ **САИДОВ**.

Бутуниттифоқ бадиий коллективлар фестивали ва кўригининг лауреати
«ШОДЛИК» АШУЛА ВА РАҚС АНСАМБЛИ

Программани — Ўзбекистон ССРда хизмат кўрсатган артист Ғулом ТОЖИАЪЛОЕВ; Уткир СИДДИҚОВ ва Ҳанифа ОРТИҚБОЕВАлар олиб борадилар.

Кеч соат 8.00 да бошланади.

Билетлар район кассаларида сотилмоқда.

●

Ўзбекистон ССР Фанлар академиясининг
ТУПРОҚШУНОСЛИК ВА АГРОХИМИЯ ИНСТИТУТИ
лабораториялар бўйича
ВАКАНТ ВАЗИФАЛАРГА
КОНКУРС ЭЪЛОН ҚИЛАДИ

Тупроқни йирик масштабли карталарга бўлиш ва сифатини аниқлаш лабораторияси мудири (фан доктори ёки кандидати);
кичик илмий ходим: янги ерларни ўзлаштириш.

КОНКУРС МУДДАТИ — 20 АВГУСТГАЧА.

Мурожаат учун адрес: Тошкент шаҳри, Қамарнисо кўчаси, 3-уй. Телефон 46-97-77.

1979 ЙИЛ — ХАЛҚАРО БОЛАЛАР ЙИЛИ

ЭРКАТОЙЛАР ҚУВОНЧИ

Халқаро болалар йилида республикамиз шаҳар ва қишлоқларида фойдаланишга топширилаётган болалар муассасаларининг сони кун сайин ошиб бораётир. Боғча ва болалар яслилари замонавий услубда барпо этилмоқда. Фарзандларимизнинг камол топиши учун барча қулайликлар яратиляпти.

Туямўйин гидроузели бунёдкорлари шаҳарчаси — Дўстликда куни кеча янги боғча фойдаланишга топширилди. Кенг ва ёруғ хоналар чиройли мебеллар билан безатилган. Боғча ҳовлисида сузиш ҳавзаси, болалар майдончаси мавжуд. Уларни болаларнинг ота ва оналари қўлдан чиқаришди.

Андижон «Облколхозстрой» трестининг бинокорлари Москва районининг «Правда» колхозида янги боғчани қуриб бердилар. 200 ўринга мўлжалланган боғча муддатидан илгари фойдаланишга топширилди. Андижон областида болалар муассасалари қуриш ишига катта эътибор берилмоқда. Беш йиллик бошидан буён юздан ошиқ боғча ва яслилари эшиклари очилди, уларда 11,5 мингга яқин бола тарбияланмоқда.

Ғаллаорол районидан олинган хушхабарда «1-Май» номли колхозда ҳам янги боғча фойдаланишга топширилганлиги айтилади. Бу объектни Ўзбекистон ССР Мелиорация ва сув хўжалиги министрлигининг бинокорлари бунёд этишган.

ЮРАК ЎЙНОҒИ

Фельетон

Бир бор экан, Қўшкўпир районининг Қотоғон қишлоғида Йўлдош деган йигит бор экан. Тани-жони соппасоғ, маишатга мойилроқ экан. У қирқдан ошиб, элликка яқинлашганида ғалати дардга мубтало бўлибди.

— Хотинимни кўрсам, асабим бузилади, бошим ғувиллайди, баъзан юрак ўйноғим тутади. Ундан қанча йироқ юрсам, ўзимни шунча яхши ҳис қиламан, — дея шикоят қилибди у таниш-билишларига.

Танишлари ёрдам беришолмабди, врачлар унинг дардига дармон тополмабдилар. Одамлар афсусланишибди. Ажабо, қарийб ўттиз йил бирга яшаган хотини Ойдин кейинги вақтларда нега Йўлдошнинг кўзига балодек кўринадиган бўлиб қолди? Бировлар уни «шайтон йўлдан оздирди»га йўйса, бошқалар «жин урди»га чиқарибди

— Кетаман! — дебди бир куни Йўлдош.

— Қаёққа? — ҳайрон бўлиб сўрабди хотини.

— Жаҳаннамга! Борса келмасга! Бошимни олиб кетаман. Юрган-турганимни тергаб безор қилдинг. Сени кўрсам, юрак ўйноғи тутади мени. Воҳ, юрагим!

Ойдин аввал ишонмабди, дока рўмолнинг тезда қуришига умид боғлабди. Йўлдош кўч-кўлонини елкасига ортиб, йўлга отланаётганида хотини жигибийрон бўлибди:

— Сизга нима бўлди, дадаси? Ахир, орамиздан турмуш бузилгудек гап ўтмадику. Ўн бола кўрдик, шукур, тўққизтаси ҳаёт. Ўғил-қизларингиз йиғлаб қолаверадими?

— Қолаверади! Тарки дунё қилдим. Менга уй ҳам, бола-чақа ҳам керак эмас. Кетаман! Воҳ, юрагим!

У бир лаҳза юрагини чангаллаб турибди-да, сўнг йўлга равона бўлибди. Йўл юрибди, йўл юрса ҳам мўл юрибди, Урганч шаҳрига кириб келибди. Шаҳарнинг Хонқа кўчасидаги автобус бекати ёнида у билан аҳду-паймон қилиб қўйган севгилиси Нина Петросянц интизорлик билан кутиб турган экан.

— Сени деб хотинимдан, фарзандларимдан воз кечдим. Энди нима қилай, шартингни айт, Нинахон? — илтижо қилибди Йўлдош.

— Мен ҳам эримни ва болаларимни ташлаб келиб, йўлингда жонимни тикиб турибман, — дебди Петросянц.

Алқисса, улар Урганч шаҳар, Хонқа кўчасидаги 86-уйда ижарага тура бошлашибди. Кейинчалик Йўлдош шу участканинг ярмини нақд пулга сотиб олибди. Участкани у бир ривоятда беш минг, бир ривоятда икки минг сўмга сотиб олган эмиш деган гаплар бор. Ошиқ-маъшуқлар янги уйда яшай бошлабдилар. Шундан кейин Йўлдошнинг «юрак ўйноғи» таскин топибди, муроди-мақсадига етибди...

Бу эртакми, шунчаки бир ҳангомами, деб сўрашингиз турган гап. Йўқ, эртак эмас, ҳақиқат. Эртакка ўхшаш воқеа бўлганлиги сабабли фельетонни шу тарзда бошладик. Ахир, соч-соқолига қиров тушган кап-катта одамнинг феъл-атвори ўзгариб ахлоқий бузуқлик йўлига кириб кетишига ким ишонади?

Факт ўжар нарса. Йўлдош Оллоберганов ўзини оқлаш учун ҳар қанча чиранмасин, барибир у оталик шаънига доғ туширди, эл олдида бадном бўлди.

Қўшкўпир районидаги «Москва» колхозининг аъзоси Ойдин Ўрозбоева, гарчи эри ташлаб кетган бўлса ҳам, тўққиз фарзандининг бошини силаб, оналик бурчини садоқат билан адо этяпти. Икки катта ўғлини уйлантирди. Қўзибой, Рўзимбой ва Шарифбой қурилишда, колхоз ишлаб чиқаришида меҳнат қилишяпти. Тангриберган Совет Армияси сафида хизмат бурчини ўтамоқда. Эгамберган ўнинчини тамомлади. Санамжон, Ғайрат, Фарҳод ва Мубораклар мактабда билим олмоқдалар. Улар она қучоғида, эл ардоғида бўлсалар ҳам, баъзан ўксиниб қўйишади. Номусдан бошлари ҳам...

Кошки, Йўлдошда меҳр-шафқатдан асар бўлса! Унинг онаси Жумагул момо ўғли дийдорига интизор бўлиб оламдан ўтди. Яхшиямки, келини ва невaралари момони охирги нафасигача аъзозлашди. Саккиз ой бемор ётган онасидан хабар олмаган бағритош ўғил волидаси вафот қилганида унинг севги оғушидан бир амаллаб мажбуран чақириб олиб келинди. Аммо у шу куниёқ яна Урганчга, маъшуқаси ёнига жўнаб қолди.

Энди ўша маъшуқасининг кимлигини билиб олинг. Нина Петросянц Қўшкўпир район ўсимликларни ҳимоя қилиш станциясининг ходими Тожибой Отаевнинг жуфти халоли эди. У йигирма йил бирга яшаган эридан кўз юмиб, Йўлдош билан топишиб кетди. Олти боласи ҳам унинг кўзига кўринмади.

— Йўлдошнинг хотини, тўққиз фарзанди борлигини била туриб, нега унинг оиласини ҳам, ўз оилангизни ҳам бузишгача бориб етдингиз? Фарзандлар тақдири ҳақида ўйламадингизми?

— Йўлдош билан мен бир-биримизни севишдик. Ҳозир эр-хотин бўлиб яшаб турамиз. Болалардан хабар олиб турибмиз, — деди юзсизларча Петросянц.

Севги эмиш! Йўқ, бу севги эмас, оналик ва оталик шаънига иснод, фарзандлар бахтига завол, оила бурчига хиёнатдир.

Йўлдош Оллоберганов ва Нина Петросянц билан суҳбатлашганимизда, улар никоҳсиз яшаб турганликларини эътироф қилишди.

— Мен илгариги хотиним билан қонуний тартибда ажралганман, — деди Йўлдош ва никоҳни бекор қилиш тўғрисидаги гувоҳномани кўрсатди.

Биз ўтказган текширишда гувоҳнома сохта бўлиб чиқди. Йўлдош ўзи ва хотини номидан қишлоқ Советига ариза тақдим этган. Қўшкўпир район Қотоғон қишлоқ Совети ижроия комитетининг секретари Х. Худойберганов никоҳни бекор қилиш тўғрисида гувоҳнома ёзиб, унинг қўлига тутқазган. Ўзбекистон ССР Никоҳ ва оила ҳақидаги кодексининг 51-моддасига кўра, балоғатга етмаган болалари бўлган тақдирда эр ва хотиннинг ажралиш иши халқ судида ҳал қилинади, қишлоқ Совети эса бу ҳуқуққа эга эмас.

— Уларнинг балоғатга етмаган тўрт нафар боласи борлигини билардим. Гувоҳнома ёзиб бериб, қонунни бузганлигимни кейин англадим, — деди қишлоқ Совети ижроия комитети секретари Х. Худойберганов.

Йўлдош Оллоберганов сохта ҳужжатни дастак қилиб, янги севгилиси билан никоҳдан ўтиш пайида юрибди. Нина Петросянц ҳам шундай ниятда-ю, лекин ҳали эри Отабоев билан ажралишганича йўқ. У икки йилдан буён Йўлдош билан никоҳсиз ва пропискасиз Урганч шаҳрида яшаб келмоқда. Ҳозир ҳеч қаерда ишламайди.

— Эрингизни, болаларингизни ташлаб, бу ерга келишга сизни нима мажбур қилди?

— Эримдан кўнглим совиган. Исмини эшитсам мени юрак ўйноғи тутади, — деди Петросянц.

Кўрдингизми, ошиқ-мошиқларнинг дарди бир хил экан. Жуфти ҳалолларидан гап очсангиз, юрак ўйноғи тутаркан.

Йўлдош Оллоберганов кичик одам эмас. Кимсан, область совхозлар қурилиши бирлашган дирекциясининг омбор мудири. Уни Қўшкўпирдаги уйини ташлаб, Урганчда данғиллама иморат сотиб олишга, хотини устига уйланишга, харом-хариш ишларга бошлаган нарса нима? Бизнингча, у оғир ҳамённи кўтаролмаётган бўлса керак.

Хўш, бу ошиқ-мошиқлар қиссасини ўқиган жамоатчилик қариганда «севги» дардига йўлиққанларга нима деркин?

И. ШОМУРОДОВ.
«Хоразм ҳақиқати» газетасининг ходими,
Ф. ЗОҲИДОВ,
«Совет Ўзбекистони» мухбири.

Редактор М. ҚОРИЕВ.

СОВЕТ ЎЗБЕКИСТОНИ
Орган ЦК Компартии Узбекистана, Верховного Совета и Совета Министров Узбекской ССР.
Редакция адреси: 700000, Тошкент—П, Ленин кўчаси, 41.
ТЕЛЕФОНЛАР: редактор — 33-65-45, 32-53-04, редактор ўринбосарлари — 33-79-14, 32-53-05, 33-06-83, 32-55-04 масъул секретарь — 33-44-55, 32-55-05 секретариат — 33-72-83, 32-53-06; БЎЛИМЛАР: партия турмуши — 33-34-69, 32-53-97, 32-57-19 марксизм-ленинизм назарияси пропагандаси — 32-55-70, халқаро ҳаёт — 32-54-18 саноат транспорт ва капитал қурилиши — 33-47-80, 32-53-14, 32-54-09, қишлоқ хўжалиги — 33-76-04, 32-53-15, 32-53-70; адабиёт ва санъат — 33-20-36, 32-54-35, 32-55-16; совет қурилиши — 32-57-20, 32-54-26, фан, мактаб ва олий ўқув юртлари — 33-44-51, 32-57-21, 32-54-24, ахборот ва спорт — 33-14-24, 32-55-17, 32-54-26, 32-54-27, хатлар ва оммавий ишлар — 33-21-43, 33-35-53, 32-53-18, 32-53-20, 32-53-21, 32-54-13, иллюстрация — 32-57-22, коммунистик тарбия — 32-54-29, стенографистка — 33-73-43, 32-54-05, жамоатчилик қабулхонаси — 33-89-26, 32-52-26; эълонлар бўлими — 33-81-42, ОБЛАСТЬ МУХБИРЛАРИ: ҚҚАССР — 2-42-62; Тошкент — 32-53-20; Самарқанд — 5-19-71; Сирдарё — 2-09-70; Сурхондарё — 3-55-35; Хоразм — 5-31-24; Бухоро — 3-31-42; Қашқадарё — 61-35; Фарғона — 4-20-84; Наманган — 6-79-92; Андижон — 4-48-85; Жиззах — 31-66. Нашриёт диспетчери — 32-78-94. Нашриёт телефон станциясининг навбатчиси — 33-90-50.
Р. 03051. Ўзбекистон Компартияси Марказий Комитети нашриётининг Меҳнат Қизил Байроқ орденли босмахонаси, Тошкент шаҳри. Индекс 64583. Е. — 178.